

DIPLOMADOLGOZAT

György Arnold

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Pénzügy mesterképzési szak

A Covid-járvány hatása vállalatok pénzügyi teljesítményére

Belső konzulens: Koroseczné dr. Pavlin Rita
Egyetemi adjunktus

Belső konzulens
intézete/tanszéke: Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság Intézet; Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Intézet

Készítette: György Arnold

Kaposvári Campus
2024

Tartalom

1. Bevezető és célkitűzések	4
2. A koronavírus gazdasági hatásai Európában	6
2.1. A koronavírus 5 legsúlyosabb gazdasági hatása Magyarországon	7
3. A vizsgálat alá vont magyarországi szállító cégek bemutatása	9
3.1. DPD Hungária Kft.	9
3.2. Express One Hungary Kft.	9
3.3. Foxpost Zrt.	10
4. A vizsgálat alá vont romániai szállító cégek bemutatása	11
4.1. DPD Romania	11
4.2. Sameday	11
4.3. Fan Courier	11
5. A pénzügyi adatok elemzése	15
5.1. Felhasznált adatok meghatározása	15
5.2. A DuPont elemzés módszerének bemutatása	18
5.3. Saját-tőke-arányos nyereség értelmezése és elemzése (ROE)	20
5.4. Eszközarányos jövedelem értelmezése és elemzése (ROA)	24
5.5. Vagyon multiplikátor értelmezése és elemzése	28
5.6. Árbevételarányos jövedelmezőség értelmezése és elemzése	33
5.7. Eszközök forgási sebessége értelmezése és elemzése	36
6. Következtetések és javaslatok	41
7. Összefoglalás	42
8. Irodalomjegyzék	45
8.1. Felhasznált irodalom	45
8.2. Internetes források	45
9. Táblázatok és ábrák jegyzéke	47

1. Bevezető és célkitűzések

A 2019 végén kezdődött koronavírus-járvány (COVID-19) az egész világot alapvetően megváltoztatta, nem csak egészségügyi, hanem gazdasági és társadalmi szempontból is. A globális gazdaság egyik legfontosabb ágazata, a logisztikai és szállítmányozási ipar sem maradt érintetlen. A szállító cégek, amelyek a világkereskedelem és az ellátási láncok gerincét alkotják, drámai kihívásokkal néztek szembe, de ugyanakkor jelentős lehetőségeket is tapasztaltak. Ahogy a világ küzdött a vírus terjedésének megfékezéséért, a szállító cégek pénzügyi teljesítménye radikálisan változott, különféle tényezők hatására. A járvány kitörése és a világméretű lezárások a kezdeti sokk után hatalmas keresletnövekedést idéztek elő bizonyos szállítási szolgáltatások iránt. A közúti, légi és tengeri szállítási vállalatok egyaránt jelentős változásokkal szembesültek működésük során. Az e-kereskedelem robbanásszerű növekedése, valamint az ellátási láncok átalakulása mind hozzájárultak a szállító cégek pénzügyi teljesítményének ingadozásához.

A járvány kezdetén a világ különböző részein bevezetett szigorú korlátozások és karanténok miatt számos szállító vállalat működése átmenetileg leállt vagy jelentősen csökkent. A szállítmányozási ágazatban dolgozó cégek újra tervezték működésüket, növelték a raktárkészleteket, és új technológiákat vezettek be az ellátási lánc zavartalanságának fenntartása érdekében. Azok a vállalatok, amelyek képesek voltak gyorsan reagálni és alkalmazkodni, képesek voltak a piaci lehetőségeket kihasználni, míg mások komoly pénzügyi nehézségekkel küzdöttek. Az e-kereskedelem drámai növekedése a járvány alatt az egyik legjelentősebb tényező volt, amely befolyásolta a szállító cégek pénzügyi teljesítményét. Az otthonmaradásra és a személyes vásárlások elkerülésére vonatkozó intézkedések miatt az online vásárlások száma soha nem látott mértékben nőtt. Ez különösen a csomagküldő szolgáltatások iránti keresletet növelte meg. A kis- és középvállalkozások (KKV-k) is fokozatosan áttértek az online értékesítésre, ami tovább növelte a szállítmányozási szolgáltatások iránti keresletet. Ez a növekedés nemcsak a nagyvállalatoknak kedvezett, hanem kisebb, helyi szállító cégeknek is, amelyek gyorsan bővítették kapacitásaikat és flottáikat, hogy megfeleljenek az új igényeknek.

Dolgozatomban a fenti gazdasági hatásokat vizsgálom, melynek során kiválasztottam két Európai Unió tagállamban működő 3-3 csomagszállító céget, amelyeknek a pénzügyi teljesítményét vizsgáltam a járvány ideje alatt. Pénzügyi mutatók alapján értékeltem, hogy mégis miképpen hatott rájuk a járvány. Magyarországról a DPD Hungária, az Express One és

a Foxpost vállalkozásokat választottam, míg Romániából szintén a DPD-t, a Sameday-t és a Fan Courier-t.

2. A koronavírus gazdasági hatásai Európában

A koronavírus-járvány (COVID-19) gazdasági hatása Európában rendkívül jelentős volt, mind rövid, mind hosszú távon. Ennek hatására az európai gazdaságok jelentős visszaesést tapasztaltak, 2020-ban az Európai Unió gazdasági teljesítménye jelentős mértékben csökkent, ami az egyik legnagyobb recesszió volt az EU történetében. Az ipari termelés, a szolgáltatási szektor, és különösen a turizmus és vendéglátás súlyosan érintették a lezárások és a korlátozások. A világ nagyvállalatai, a kormányok és még a gazdasági szakemberek is közzétették a nyilatkozataikat, hogy milyen intézkedésekhez folyamodtak, amelyeket a vírus terjedése és a lezárások miatt kénytelenek voltak betartatni.

A koronavírus legsúlyosabb gazdasági hatásai Európában a járvány terjedésének időrendjében a következők voltak: Legelső lépésként a kormányok a fertőzés terjedésének útját próbálták feltérképezni. Ez leginkább helyi korlátozásokban merült ki, kerülni kellett a forgalmas, emberekkel túlzottan telített helyeket. Ez leginkább a vendéglátást, a turizmust, a különféle rendezvényeket, sőt, magát az egész rendezvényszervezést érintette, de leginkább a közlekedési szolgáltatásokat érintette, mivel az emberek óvatosak voltak, és egyre kevésbé vették igénybe ezeket a szolgáltatásokat. (Portfólió, 2020)

Idővel ráeszméltek a világ kormányai, hogy a tömeges megbetegedést egyáltalán nem tudják elkerülni, bármennyire is igyekeztek, így ezáltal a járvány a második fázisba lépett. Először területi korlátozásokat hoztak létre, majd a későbbiekben személyes karantént. Az emberek mozgása korlátozva volt, tehát csak nyomós indokkal, vagy kijárást igazoló irattal hagyhatták el a lakásukat az emberek, ezzel próbálták a fertőzés terjedésének lehetőségét csökkenteni, viszont ez az intézkedés nagyon súlyos hatásokat fejtett ki az országok gazdaságára, sőt, egész Európa gazdaságára. Ezeknek a szigorításoknak a következtében gyárakat kellett bezárni, különféle szolgáltatások álltak le, a különféle üzletek, kórházak, ellátása akadozott, nehézségekbe ütközött. Ezek idővel már a turizmusban résztvevő cégeket is veszélyeztettek. Mivel nem volt belátható, hogy mikor érnek véget a szigorítások, ezért ennek köszönhetően idővel az üzleti bizalom romlott, minden termék kereslete megcsappant, rengeteg vállalat esetében a gazdasági teljesítmény, a termelés, termékek előállítása folyamatos visszaesésen ment keresztül. Ezek idővel arra kényszerítettek különféle kis- és nagyvállalatokat, hogy teljesen leálljanak, vagy csődöt jelentsenek. (Portfólió, 2020)

Dolgozatomban két kelet-európai tagállam gazdasági szereplőt elemeztem, ezért a következő fejezetekben bemutatom a koronavírus hatásait a vizsgált országokban működő vállalkozásokra.

2.1. A koronavírus 5 legsúlyosabb gazdasági hatása Magyarországon

Magyarország esetében az elemzői vélemények szerint (Portfólió, 2020) a koronavírus 5 legsúlyosabb gazdasági hatásai az alábbiak voltak:

1. A legnagyobb veszteségeket a turizmus, a vendéglátás és a rendezvényszervezés szenvedte el, mivel ez volt az a szektor, ami a legelső között érzékelte a vírus negatív hatását, mivel az emberek a saját védelmük érdekében inkább otthon maradtak, és nem mozdultak ki otthonaikból. Ez nem csak a városokat érintette, a vidéki szolgáltatások is leálltak.

2. Rengeteg munkahely megszűnt, mivel cégek álltak le, voltak akik szerencsésnek mondhatták magukat, és csak csökkentett termeléssel kellett folytassák a munkálatokat, viszont sok vállalat teljesen le kellett állítsa a termelést.

3. A magyar GDP jelentős visszaesést mutatott. A korlátozó intézkedések és a nemzetközi gazdasági környezet romlása következtében a gazdaság szinte minden szektorban visszaesett. Talán a legnagyobb mértékben az autógyárakat érintette, az Audi, BMW, Mercedes, Suzuki stb. gyárakat, és persze a beszállítóikat.

4. A forint árfolyama bezuhant, néhány nap alatt 335-ről egészen 360-ra ment fel az euró árfolyama, de egyes elemzők szerint a 400 forintot is el fogja érni. Igazuk is lett, 2022-re az euró kicsivel több, mint 400 forint volt.

5. A másik nagy elszenvedője a járványnak az építőipar volt. Csúszások voltak a nagy projekteknél. A határlezárások miatt hatalmas munkakiesés volt, az infrastruktúra és az áruszállítás akadózása miatt az építőanyagok nem értek el időben az építkezésekre. Ennek okán nagyon sok építkezést átmenetileg leállítottak, emiatt késések történtek a különféle fontosabb épületek elkészítését illetően.

Nem csak Magyarországot érintette negatív hatással a járvány, hanem ez kihatott az egész világra. Az világ tőkepiacain a részvények, kötvények árai drasztikusan zuhanni kezdtek, az olaj, a földgáz de még az ezüstnek az ára is összeomlott. Minden veszélyesnek tűnt, egyedül a dollár és az euró készpénztartása tűnt elfogadható lehetőségnek, minden egyéb kockázatos volt. Kilátástalan volt a helyzet, nem lehetett tudni, hogy mikor lesz a megnyugvás pillanata,

mikor ér véget az egész, és tér minden vissza a normálisnak mondható helyzetbe. Elég csak egy pillantást vetnünk a globális tőkepiacok teljesítményére, és nem túlzunk, ha azt mondjuk, hogy az időszak alatt a fontos piacokon hatalmas csökkenések voltak.

A fő számok:

Athén – mínusz 47 százalék,

Milánó – mínusz 41 százalék,

Frankfurt, Párizs – mínusz 36 százalék,

London – mínusz 32 százalék,

New York, Budapest – mínusz 29 százalék.

Ezek a részvénytőzsiacokra vonatkoznak, de az olajpiac is hatalmas visszaesésen ment keresztül, mégpedig 48%, a földgáz több, mint 41%-ot csökkent, gyakorlatilag leállt a világ. Kína ügyesen reagált a járványra, náluk csak 4%-ot esett a tőzsde. Az elemzők két részre oszlottak. Voltak, akik azt mondták, hogy a tőzsdén minden ilyen válságot egy növekedést követett, és hogy a hirtelen megcsappant árak kiváló beszálló lehetőséget nyújtanak a befektetők számára. A másik csoportja az elemzőknek azt mondták, hogy nagyon sokára tud újra talpra állni a tőzsde, és az árak az akkori jelenlegi árakhoz képest alacsonyabbak lesznek.

A kezdeti szakaszában, 2020 februárjában és márciusában, a részvénytőzsiacok jelentős eladási hullámot éltek át. A befektetők pánikszerűen adták el részvényeket a globális gazdasági leállás és a bizonytalan jövő miatt. (Hulló kés és bikacsapda a tőzsdén, 2020)

A járvány hosszú távú gazdasági hatásai közé tartozott a munkapiaci szerkezet átalakulása, a digitális és zöld gazdasági átmenet felgyorsulása, valamint az ellátási láncok és a globális kereskedelmi kapcsolatok újragondolása. A korlátozások alatt felgyorsult a digitális átállás. A távmunka, az online oktatás és a digitális szolgáltatások iránti kereslet növekedett. Sok vállalkozás gyorsította digitális transzformációját, hogy alkalmazkodjon az új normákhoz, ami hosszú távon pozitív hatással lehet az innovációra és a termelékenységre.

3. A vizsgálat alá vont magyarországi szállító cégek bemutatása

3.1. DPD Hungária Kft.

A DPD Hungary Kft. a Geopost cégcsoportnak a tagja, Európában az egyik legnagyobb csomagszállító hálózatnak. Nagy hangsúlyt fektetnek az átláthatóságra, a fenntarthatóságra, és a legfontosabbra, a minőségre. A szolgáltatásaikat igyekeznek magas színvonalon, modern technikát felhasználva biztosítani, a lehető legrugalmasabban. Nagy figyelmet fordítanak arra, hogy az információ minél gördülékenyebben áramoljon, a kliensekhez minél több információ eljusson, a lehető leggyorsabban. A hálózat átlagosan 8 millió csomagot szállít ki naponta, világszerte. Ez köszönhető a vállalat több, mint 120 000 munkavállalójának, akik kiváló teljesítményt nyújtanak a klienseknek, a magas szintű szakmai tudásukkal, valamint a vállalat technológiájának. A vállalat a Geopost tagjaként nagyon környezetvédő, ez abban merül ki, hogy bármilyen felmerülő költség nélkül, 100%-ban karbonsemlegesen szállítja a klienseket a termékeket. Ez a vállalat az első logisztikai vállalat, amelynek a Science Based Targets Initiative jóváhagyta a rövid és hosszútávú széndioxid kibocsátásának a csökkentési célját.

A vállalat Budapesten egy beruházást hajtott végre, amelynek keretein belül egy automata-szortírozó technológiával felszerelt elosztó központot. Ennek a beruházásnak az értéke meghaladta az 5,5 milliárd forintot. Ennek az elosztó központnak az építése során maximálisan figyelembe vették a környezeti szempontokat. A vállalat a szortírozási kapacitását ezzel a bővítéssel a duplájára növelte, ezzel pedig az elkövetkező évek fejlődésének az alapjait rakták le. A fő célja a beruházásnak az az, hogy minél zöldebb legyen a vállalat, viszont ezek mellett az e-kereskedelemnek a fejlődése is megkövetelte. (DPD Hungária, 2024)

3.2. Express One Hungary Kft.

Az Express One egy stabil nemzetközi háttérrel bíró vállalat, amely az Osztrák Posta tulajdonában áll. Nem csak Magyarországon, hanem még a külföldi kézbesítéseik esetében is megállják a helyüket. Ez részben annak köszönhető, hogy több, mint 20 éves szakmai múlttal rendelkeznek, belföldön és a régióban az egyik legjelentősebb futárszolgálat. Ezt a lelkiismeretes, összehangolt munkának köszönhetik, amit magas színvonalon teljesítenek. Országsszerte több, mint 550 futárral rendelkeznek, akiknek fő céljuk az, hogy a kliensek által rendelt csomag, vagy csomagok minél gyorsabban érjenek célba, megbízható kezek által.

Igyekeznek lépést tartani a folyamatosan növekedő kereslettel, ezeket mindenféle fejlesztésekkel, valamint a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kihasználásával próbálják fenntartani. Ezek megfelelő alapot adnak a vállalatnak arra, hogy a cég minél hatékonyabb legyen. A vállalat mindent megtesz azért, hogy az ügyfelek mindig elégedettek legyenek, és ezt fenntartsák. Büszkék arra, hogy akik egyszer őket választják üzleti partnernek, ők általában hosszútávon is együttműködésben maradnak velük. Ezt, egy minden évben elvégzett ügyfél elégedettség felmérésük szerint az ügyfeleik több, mint 90%-a ajánlania a vállalatot, mégpedig a megbízható szolgáltatásaikra hivatkozva. (Express One, 2024)

3.3. Foxpost Zrt.

A Foxpost, a fentebb említett két vállalattal ellentétben, nem futárszolgálat, viszont foglalkoznak csomagszállítással. A vállalatnak a legkedvezőbb helyeken vannak csomag automatái, ez kiterjed az egész országra, ami roppant kényelmes és környezettudatos csomagfeladást, és csomagfogadást eredményez magánszemélyek számára, valamint vállalkozások számára egyaránt. A klienseknek bármikor lehetőségük van csomagot feladni, vagy akár felvenni, sőt, még vissza is lehet küldeni, hogyha esetleg nem felelt meg az elvárásainak. Ezeket mind a csomagautomaták segítségével hajthatják végre. Elmondásuk alapján a csomagküldés még sosem volt ilyen egyszerű. Az automaták legtöbbször jól megközelíthető, egyszerű és forgalmas helyen vannak, amelyeket hogyha igénybe veszünk, még a környezetért is teszünk. Az automatáiknak a száma országszerte, és rohamosan emelkedik.

2022-ben a vállalat a Portfolio Green Awards díj Az Év Zöld Kkv-ja kategória győztese lett. Egy másik pályázaton, A közösségi befektetések díján I. helyezettek lettek, és még az Üzleti modell különdíjat is megkapták. A GKID piackutató felmérés szerint ez már a hetedik éve, hogy a Foxpost a legjobbra értékelt csomagautomatákat szolgáltató vállalat. (Foxpost, 2024)

4. A vizsgálat alá vont romániai szállító cégek bemutatása

4.1. DPD Romania

A DPD Románia esetén is nagyjából ugyanazok mondhatók el, mint a magyarországi esetén. A vállalat igyekszik Romániában is minél kisebbre csökkenteni a széndioxid kibocsátását, első sorban azzal, hogy minden releváns döntésnél figyelembe veszik a karbon kibocsátást, igyekeznek a fennmaradó kibocsátást kompenzálni. Ez az egész Geopostra kiterjed, ami Európa szerte, évente több, mint 912 000 tonnával csökkenti a károsanyag kibocsátását. A DPD Romániában 2007 óta van jelen, céljuk nekik is az, hogy minél gyorsabban, precízebben és megbízhatóbban szállítsák ki a csomagokat a klienseik részére. (DPD Romániai, 2024)

4.2. Sameday

A Sameday a tevékenységét Romániában 2007-ben kezdte. Szabványosított és egyedi szolgáltatásokat nyújt a csomagszállítás terén. Tudják, hogy az ügyfelek megbíznak bennük, számítanak rájuk ezért a fő céljuk az, hogy a határidőnél hamarabb célba érjenek az általuk szállított csomagot, a nevük is erre utal. Nagyon fontos számukra a minőségellenőrzés, nagy figyelmet fordítanak rá, csak így tudják kiszolgálni a klienseiket a lehető legmagasabb színvonalon.

A vállalatnak a rövid távú, egyik fő célja az, hogy terveznek több, mint 20 millió eurót befektetni, ezt pedig arra fordítani, hogy javítsák a szolgáltatásaikat, és növeljék a regionális valamint a lokális kapacitásukat. Továbbá az általuk használt technológiákat is szeretnék fejleszteni, a logisztikával karöltve. Legfőbb céljuk, hogy a lehető legrugalmasabban tudják kiszolgálni az állandóan változó ügyféligényeket. Egyik legnagyobb tervük az, hogy túlszárnyalják az európai szolgáltatási normákat, és a lehető legmagasabb szinten történjen az időbeni csomag kézbesítés. (Sameday, 2024)

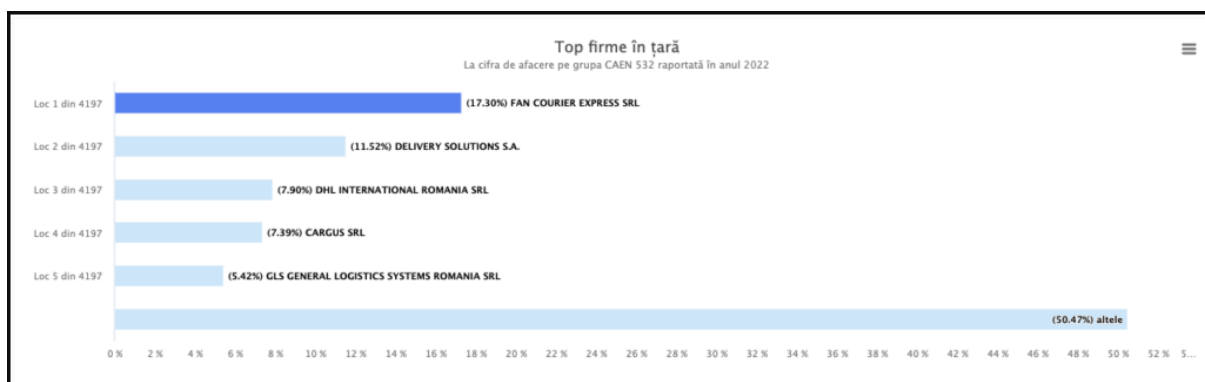
4.3. Fan Courier

A Fan Courier Románia vezető futárszolgálat, és a története egészen 2006-ig nyúlik vissza. Mindig is megbízható partnere volt azoknak a klienseknek, akik az ő szolgáltatásaikat választották, és ezt szeretnék továbbra is fenntartani. A lehető legmagasabb szintű szenvedéllyel és elhivatottsággal végzik munkájukat. Az évek során sok-sok díjat nyertek, ez köszönhető a szilárd befektetésiknek és a kiváló üzleti stratégiájuknak. Nem csak egy átlagos

futárcég, hanem a nagy- és kisvállalkozásoknak a megbízható partnere Romániában, de a határokon túl is. A vállalat folyamatosan fejlődik, mind földrajzi lefedettség szempontból, mind technológiailag.

A Fan Couriernak több mint 5000 járműből álló flottája van, ennek köszönhetően leggyakrabban már másnapra képesek kiszállítani a megrendelőkhez a csomagjaikat. Délkelet-Európa egyik leghatékonyabb válogatószalagjával rendelkeznek, több mint 140 ügynökséggel Románia szerte. Továbbá 14 regionális HUB-al rendelkezik régió szerte, valamint Moldova területén nyitott 19 irodát. (Fan Courier, 2024)

Továbbiakban kerestem adatokat, hogy országon belül hogyan működnek a vállalatok, esetleg országon szinten hányadik helyen állnak, mekkora piaci részesedéssel. Egy 2022-es felmérés alapján Romániában a forgalom és az árbevétel alapján a Fan Courier állt az első helyen. A második helyen a Delivery Solutions nevezetű vállalat áll, viszont ez a cég szoros kapcsolatban áll a Samedayel, ezért a Sameday tekinthető a második helyezettnek országszerte. A DPD sajnos nem került fel a listára, mivel nem volt akkora árbevétele az adott évben. Tehát a Fan Couriernak volt az országban a legmagasabb forgalma, 1,1 milliárd lej értékben, második helyen a Sameday áll 600 millió lej értékkel, a DPD viszont nem került fel a listára, nekik majdnem 343 millió értékű forgalmuk volt. A listán az ötödik helyet elfoglaló GLS Logistic Systemsnek a forgalma 346,7 millió lej volt, tehát nem sokkal maradt le tőlük a DPD, ezek a számok alapján a hatodik helyezett lenne. (Termene, 2022)

1. Ábra: A romániai cégek rangsora 2022-ben

Forrás: <https://termene.ro/articole/analiza-cu-datele-platforme-termene-ro-topul-celor-mai-importante-companii-de-coletarie>

Egy 2020-as, és egy 2022-es cikk alapján is a GLS Magyarország vezető csomagküldő vállalata. Második helyen áll az MPL, a Magyar Posta leányvállalata, és a harmadik helyen a

DPD Hungária áll. A DPD-nek van a legjobb időablaka, akár 1 órán belül is meg tudják határozni, hogy mikorra érkezik meg a csomagunk. Az Express One a hatodik helyen áll a rangsor szerint, ami viszont engem meglepett, hogy a romániai Sameday Magyarország területén is jelen van, sőt, nyolcadik helyet foglal el. A Foxpost pedig a tizennyedik helyet foglalta el. (Legnagyobb futárcégek magyarországon, 2020)

Továbbá találtam egy táblázatot, amelyen sajnos a Foxpost nincs rajta, de a DPD és az Express One igen. A táblázat összefoglalja, hogy melyik cég milyen lehetőségekkel rendelkezik, miket biztosítanak, mennyi idő alatt szállítják ki a csomagokat, mekkora a legnagyobb csomag méret stb. (Futárszolgálatok, 2022)

	DPD	Sprinter	MPL	Express One	GLS
Házhozszállítás másnapra	X	X	X	X	X
Kedvezőbb díjazású szállítás harmadnapra	Nincs	X	X	Nincs	Nincs
Több csomag egy címre küldése esetén elérhető kedvezményes díjazás	X	X	X	X	Nincs
Csomagpontos megoldás	X	X	X	X	X
Raklapos szállítás	Nincs	X	X	X	Nincs
Bankkártyás utánvét kezelés	X	X	X	X	X
Át nem vett csomagok ingyenes visszaszállítása a feladónak	X	Nem ingyenes	Nem ingyenes	X	X
Felvétel és visszaszállítás a feladónak	X	X	X	X	X
Csomagcsere szolgáltatás	X	X	X	X	X
Időkapus kiszállítás	1-2 órás időkapu	3 órás időkapu	minimum 2 óra	minimum 2 óra	2 órás időkapu
Felár nélkül küldhető felső csomag súlyhatár	50 kg	40 kg	40 kg	31,5 kg	40 kg
Alapár szerinti kézbesítési kísérletek száma	3	2	2	2	2
Kiegészítő szolgáltatásként kérhető kézbesítési kísérletek száma	Nincs	Nincs	+1	Nincs	+1
Fuvardíjban biztosított előzetes értesítések módja	Email	Email	SMS Email	Email	Nincs
Plusz szolgáltatásként kérhető értesítési módok	SMS	SMS	Nincs	SMS	Email SMS Telefon
Az előzetes értesítésben megjelölt a kézbesítés várható időpontjára vonatkozó időintervallum	1	egész nap	egész nap	2 óra	3 óra
Internetes csomagkövetési lehetőség	X	X	X	X	X
Értéknylvántás: Fuvardíjban biztosított csomagbiztosítás értéke.	520 Euró	50.000 Ft	50.000 Ft	100.000 Ft	50.000 Ft

2. Ábra: Az öt legnagyobb magyar csomagszállító cég összefoglalója

Forrás: <https://ilogistic.hu/blog/hazhozszallitas-gls-mpl-dpd-sprinter-express-one-de-ki-a-legjobb/>

A járvány hatalmas lehetőségekkel szolgált azon futárcégek számára, amelyek képesek voltak lépést tartani a hatalmas keresletnövekedéssel. 2020-ban a globális piac 13%-al nőtt.

“A csomagok és futárküldemények globális piaca 2020-ban 13 százalékkal nőtt, a belföldi küldemények, és a nemzetközi küldemények piaca egyenként 13,2 és 12,5 százalékkal bővült. A növekedés vezetője Észak-Amerika volt, amikor a piac több, mint 15 százalékkal nőtt 2019-hez képest. A TI és az Upplly elemzői azt jósolják, hogy a világ expressz- és futárküldeményei piacának értéke 2025-ben több mint 62 százalékkal lesz nagyobb, mint 2019-ben.”
(forrás:<https://www.penzcentrum.hu/vallalkozas/20220122/ezert-van-egyre-tobb-csomagszallito-futar-a-magyar-utakon-ujabb-nagy-nyertest-avathat-a-pandemia-1121331>)

5. A pénzügyi adatok elemzése

5.1. Felhasznált adatok meghatározása

Ahhoz, hogy bármiféle elemzést is el tudjak végezni, adatokra volt szükségem. Tehát legelső lépésben adatokat gyűjtöttem a kiválasztott cégekről, amelyekkel a későbbiekben dolgoztam. A magyar cégekről könnyedén kaptam adatot, mivel Magyarországon a cégeknek valamilyen szinten kötelességük, hogy részletes eredménykimutatást publikáljanak, ezáltal megkönnyítették az én dolgomat is. Mind a három vállalatról találtam részletes eredménykimutatást, visszamenőleg 6 évre. A romániai oldalon már picit más volt a helyzet, ott nincs semmiféle kötelezettség, hogy milyen részletességgel kell publikálni a mérlegadatokat, ezért nehezebb dolgom volt. Hosszas keresgélés és utánajárás után viszont sikerrel jártam, találtam használható adatok.(Siklósi Á., 2014)

A legelső lépéssel meg is voltam, jöhetett a második, amikor is ezeket az adatok bevittem egy Excelbe, hogy majd tudjak velük dolgozni. Amint már említettem, a magyarországi adatokkal minden zökkenőmentesen ment, gyorsan be is vittem, szépen látszódott minden, ahogy az 3. Ábrán is látható.

Tételsor elnevezése	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Eszközök (aktívák)						
A. Befektetett eszközök	1 090 531	931 306	3 846 190	6 790 378	7 166 580	8 374 932
I. Immateriális javak	226 095	231 960	269 866	300 327	341 103	418 170
1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke						
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke						
3. Vagyoni értékű jogok	104 067	86 024	68 994	55 692	47 771	42 443
4. Szellemi termékek	86 854	145 936	200 872	244 635	293 332	375 727
5. Üzleti vagy cégérték						
6. Immateriális javakra adott előlegek	35 174	-				
7. Immateriális javak értékhelyesbítése						
II. Tárgyi eszközök	604 433	683 363	3 535 396	6 449 123	6 753 838	7 881 493
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	18 520	16 698	663 311	3 295 003	3 337 745	3 374 076
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	456 464	535 170	574 457	2 996 809	2 781 471	3 431 507
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	127 363	120 129	119 611	131 641	176 649	293 272
4. Tenyészállatok						
5. Beruházások, felújítások	2 086	6 568	750 442	25 670	44 568	115 473
6. Beruházásokra adott előlegek		4 798	1 427 575		413 405	667 165
7. Tárgyi eszközök értékhelyesbítése						
III. Befektetett pénzügyi eszközök	260 003	15 983	40 928	40 928	71 639	75 269

3. Ábra: A DPD Hungária mérlege 2017-2022

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozások beszámolóí alapján

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belföldi értékesítés nettó árbevétele	6 262 231	6 544 079	7 222 672	9 194 453	11 142 835	13 061 723
Expost értékesítés nettó árbevétele	3 996 729	4 392 477	3 539 116	4 527 984	4 924 731	5 604 651
Értékesítés nettó árbevétele	10 258 960	10 936 556	10 761 788	13 722 437	16 067 566	18 666 374
Saját termelésű készletek állományváltozása						
Saját előállítású eszközök aktivált értéke						
Aktivált saját teljesítmények értéke	-	-	-	-	-	-
Egyéb bevételek	263 246	206 629	223 742	179 006	342 417	349 215
Ebből visszaírt értékvesztés						
Anyagköltség	101 495	93 809	90 349	194 497	141 450	270 447
Igénybevett szolgáltatások értéke	1 638 752	1 840 753	2 045 791	2 394 474	2 549 059	3 115 400
Egyéb szolgáltatások értéke	95 677	105 958	108 344	135 188	182 112	263 165
Eladott áruk beszerzési értéke	17 219	9 089	11 505	11 181	21 163	17 591
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	6 569 263	6 699 576	6 077 156	7 160 254	8 346 786	9 360 884
Anyagjellegű ráfordítások	8 422 406	8 749 185	8 333 145	9 895 594	11 240 570	13 027 487
Béreköltség	780 792	928 852	990 311	1 173 267	1 546 039	1 875 806
Személyi jellegű egyéb kifizetések	145 935	176 483	195 046	232 672	281 374	339 541
Bérbírlékek	202 108	222 457	224 395	236 053	284 020	273 536
Személyi jellegű ráfordítások	1 128 835	1 327 792	1 409 752	1 641 992	2 111 433	2 488 883
Értékcsökkenési leírás	208 849	225 463	235 774	323 403	635 598	656 942
Egyéb ráfordítás	421 473	342 601	387 446	691 552	605 356	560 263
Ebből értékvesztés						
Üzemi (üzleti tevékenység eredménye)	340 643	498 144	619 413	1 348 902	1 817 026	2 282 014
Pénzügyi műveletek bevételei	40 151	665 237	138 891	472 061	93 604	251 590
Pénzügyi műveletek ráfordításai	44 381	59 817	124 072	715 550	182 957	536 019
Pénzügyi műveletek eredménye	- 4 230	605 420	14 819	- 243 489	- 89 353	- 284 429
Adózás előtti eredmény	336 413	1 103 564	634 232	1 105 413	1 727 673	1 997 585
Adófizetési kötelezettség	30 668	105 581	58 426	114 928	158 493	157 946
Adózott eredmény	305 745	997 983	575 806	990 485	1 569 180	1 839 639

4. Ábra: A DPD Hungária eredménykimutatása 2017-2022

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozások beszámolóí alapján

A romániai adatokat először is le kellett fordítsam, majd a kifejezések közötti különbség okozott némi fejfájást, de végül sikerült megoldanom. A talált adatokból csak a fő mutatók voltak meg, az már nem, hogy miből tevődnek össze, úgyhogy ezzel kellett dolgoznom. A 2. Ábrán látható, hogy hogyan is néztek ki az adatok.

A MUTATÓK MEGNEVEZÉSE					
MÉRLEG mutatók	2018	2019	2020	2021	2022
BEFEKTETETT ESZKÖZÖK - ÖSSZESEN	27 096 764	24 293 993	28 802 183	34 663 040	40 666 263
FORGÓESZKÖZÖK - ÖSSZESEN, ebből	34 429 126	39 662 285	58 339 652	67 254 558	53 913 662
Készletek (nyersanyagok, anyagok, folyama	722 839	489 614	456 614	843 111	1 811 112
Követelések	22 108 016	23 827 786	30 351 178	36 512 019	35 570 006
Lakás és bankszámlák	11 598 271	15 344 885	27 531 860	29 899 428	16 532 544
KÖLTSÉGEK ELŐRE	1 024 260	1 000 087	880 263	1 222 470	1 532 963
KÖTELEZETTSÉGEK	53 805 264	47 175 604	54 994 097	57 168 386	64 551 262
RENDELKEZÉSEK	864 721	1 268 116	2 219 188	6 941 310	1 434 347
TŐKE - ÖSSZESEN	7 880 165	16 512 645	30 808 813	39 030 372	30 127 279
Befizetett jegyzett tőke	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Mutatók az EREDMÉNYKIMUTATÁSBÓL					
Nettó árbevétel	137 174 594	185 830 307	257 537 819	324 553 000	342 957 792
ÖSSZBEVÉTEL	244 690 687	175 473 291	258 496 202	327 626 431	352 644 744
ÖSSZESEN KIADÁS	247 210 342	10 357 016	231 724 519	297 362 076	338 063 823
Profit	0	8 632 480	22 928 639	24 400 595	13 043 754
Veszteség	2 519 655				

5. Ábra: A DPD Románia mérlege és eredménykimutatása 2018-2022

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozások beszámolói alapján

Miután mind a két országbeli cégek adatai meg voltak Excelben, így már látszódott, hogy miket használhatok fel. Először is, mivel a romániai adatok 2018-tól kezdődően voltak meg, ezért az volt a kiinduló mind a két ország esetében. A romániai adatok hiányossága miatt kevés elemzési módszerhez folyamodhattam, viszont amelyeket használhattam, az a jövedelmezőségi vizsgálat, a DuPont elemzés segítségével. Így végül arra jutott a döntés, hogy jövedelmezőségi vizsgálatot, és ahhoz kapcsolódó mutatókat fogok elemezni, a DuPont elemzés segítségével.(Paár, 2021)

Először minden cégre külön-külön elvégeztem a ROE, ROA, vagyon multiplikátor, árbevételarányos jövedelmezőség és az eszközök forgási sebessége mutatók számítását, amivel a későbbiekben dolgoztam.

Adózott eredmény	997 983	575 806	990 485	1 569 180	1 839 639
Átlagos saját tőke		2 121 468	2 741 414	3 673 006	4 736 968
Összes eszköz	3 200 463	2 632 083	3 313 713	3 958 589	4 641 762
Összes eszköz átlagos értéke		2 916 273	2 972 898	3 636 151	4 300 176
Saját tőke forgási sebessége		5	5	4	4
ROE		27,14%	36,13%	42,72%	38,84%
ROA		19,74%	33,32%	43,15%	42,78%
Vagyon multiplikátor		1,37	1,08	0,99	0,91
Árbevételarányos jövedelmezőség		5,35%	7,22%	9,77%	9,86%
Eszközök forgási sebessége		3,69	4,62	4,42	4,34

6. Ábra: A DPD Hungáriara kiszámolt mutatók, 2019-2022

Forrás: Saját szerkesztés

Amikor pedig minden cégnek meg voltam ezen mutatók kiszámításával, akkor össze gyűjtöttem ezeket, hogy átláthatóbb legyen és könnyebb legyen számomra szemléltetni, hogy adott évben hogyan alakultak ezek.

	DPD				Sameday				Fan Courier			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
ROE	70,78%	96,91%	69,88%	37,72%	118,20%	114,08%	11,02%	17,71%	21,91%	34,50%	26,27%	12,31%
ROA	13,54%	29,98%	25,53%	13,09%	75,49%	101,64%	9,48%	12,91%	16,39%	28,60%	22,11%	9,23%
Vagyon multiplikátor	5,23	3,23	2,74	2,88	1,57	1,12	1,16	1,37	1,34	1,21	1,19	1,33
Árbevételarányos jövedelmezőség	4,65%	8,90%	7,52%	3,80%	27,73%	49,96%	9,48%	15,27%	10,45%	17,02%	15,42%	6,44%
Eszközök forgási sebessége	2,91	3,37	3,40	3,44	2,72	2,03	1,00	0,85	1,57	1,68	1,43	1,43

7. Ábra: A romániai vállalatokra kiszámolt mutatók összesítve, 2019-2022

Forrás: Saját szerkesztés

	DPD Hungária				Express One				Foxpost			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
ROE	27,14%	36,13%	42,72%	38,84%	40,23%	53,25%	55,20%	57,46%	-62,63%	0,40%	-98,24%	-63,76%
ROA	19,74%	33,32%	43,15%	42,78%	26,38%	35,17%	33,33%	32,79%	-16,49%	0,10%	-15,79%	-23,01%
Vagyon multiplikátor	1,37	1,08	0,99	0,91	1,52	1,51	1,66	1,75	3,80	4,18	6,22	2,77
Árbevételarányos jövedelmezőség	5,35%	7,22%	9,77%	9,86%	8,40%	12,23%	11,80%	9,07%	-17,94%	0,08%	-21,25%	-30,36%
Eszközök forgási sebessége	3,69	4,62	4,42	4,34	3,14	2,88	2,82	3,62	0,92	1,17	0,74	0,76

8. Ábra: A magyarországi vállalatokra kiszámolt mutatók összesítve, 2019-2022

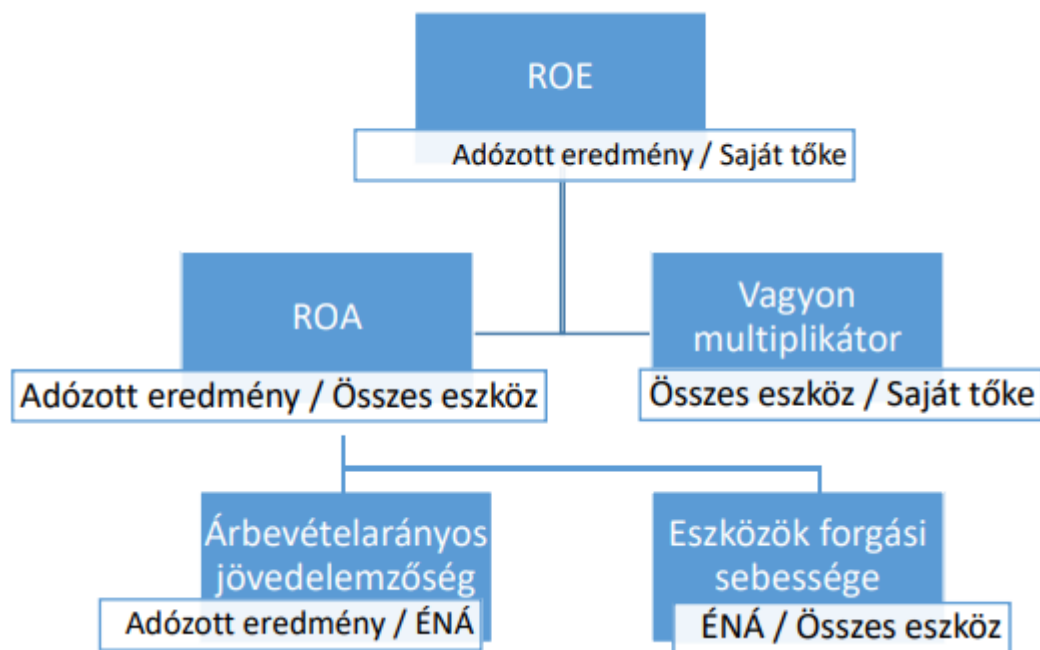
Forrás: Saját szerkesztés

Itt alakult ki a dolgozatom témája, a fő kérdése, mégpedig: Miként hatott a Covid-19 járvány a két vizsgált országban működő csomagküldő vállalkozások jövedelmezőségére?

5.2. A DuPont elemzés módszerének bemutatása

A DuPont elemzés egy széles körben használt pénzügyi módszer, amely a vállalat teljesítményének részletes vizsgálatára szolgál. Nevét a DuPont Corporation-től kapta, amely az 1920-as években fejlesztette ki a módszert. Az elemzés alapvető célja, hogy a vállalat jövedelmezőségét több komponensre bontva elemezze, ezáltal azonosítva a különböző tényezők hatását a vállalat eredményességére. Az alapvető DuPont modell a Return on Equity (ROE), azaz a saját tőke arányos megtérülésének három fő tényezőre bontását foglalja magába. Ez a mutató az árbevétel arányos eredmény és az eszközök forgási sebességének szorzatára bontható, és természetesen e két mutató tovább is részletezhető. (Paár, 2021)

A pénzügyi mutatók között kölcsönhatások figyelhetők meg, egyik mutató változása hatással van a másikra és fordítva, valamint több tényező is befolyásolhat egy közös mutatót. Ezeket az összefüggéseket a vállalatok már nagyon korán felismerték, és a befektetők is kíváncsiak, hogy a főbb mutatók, mint a ROE, ROA vagy akár a ROI változása mögött mik állnak, melyek azok a tényezők, amelyek hatással vannak ezen mutatók változásaira. A ROE és a ROA mutatókon kívül, az elemzés fontos komponensei még a vagyon multiplikátor, amely megmutatja, hogy a vállalat mekkora mértékben vesz igénybe adósságot, az árbevételarányos jövedelmezőség, amely azt vizsgálja, hogy a vállalat az árbevételéhez képest milyen mértékben termel nyereséget, és nem utolsósorban pedig az eszközök forgási sebessége, amely mutató arra ad választ, hogy a vállalat hogyan használja fel az eszközeit a bevétel generálására. (Kresalek P., 2012)

9. Ábra: A DuPont elemzéshez tartozó mutatók és komponensek

Forrás: Paár Dávid, Ambrus Rita Anna, Szóka Károly – Gazdasági elemzés a beszámolóik információi alapján

Az elemzés előnyei:

Részletes Elemzés: Lehetővé teszi a vállalat pénzügyi teljesítményének mélyebb megértését azáltal, hogy a ROE-t több összetevőre bontja.

Hiba Források Azonosítása: Segít azonosítani, hogy hol vannak a gyenge pontok a vállalat működésében, legyen az a nyereségtermelés, az eszközök felhasználása vagy a tőkeáttétel használata.

Stratégiai Tervezés: Támogatja a vállalati stratégia kialakítását, mivel a vezetők láthatják, mely területeken szükséges javítani a teljesítményt.

Az elemzés hátrányai:

Komplexitás: Az elemzés összetettsége miatt több adatot és időt igényel.

Nem Veszi Figyelembe a Jövőt: A DuPont elemzés múltbéli adatokon alapul, így nem feltétlenül jelzi előre a jövőbeni teljesítményt. (Kresalek P., 2012)

5.3. Sajáttőke-arányos nyereség értelmezése és elemzése (ROE)

$$\text{Return on Equity (ROE) (\%)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}}$$

A ROE elemzés a vállalatok teljesítményének és hatékonyságának értékelésére használt pénzügyi mutató, amely az angol „Return on Equity” kifejezésből ered, magyarul „sajáttőke-arányos megtérülés”-ként fordítható. A ROE azt mutatja meg, hogy egy vállalat mennyire hatékonyan használja fel a részvényesek által befektetett tőkét a nyereség termelésére.

Adózott eredmény: a vállalat adott időszakban elért nettó nyeresége, az adófizetési kötelezettségek levonása után.

Saját tőke: a részvényesek által a vállalatba befektetett tőke, beleértve az alaptőkét és az eredménytartalékot. (Chikán A., 2008)

A ROE a következőkre ad választ:

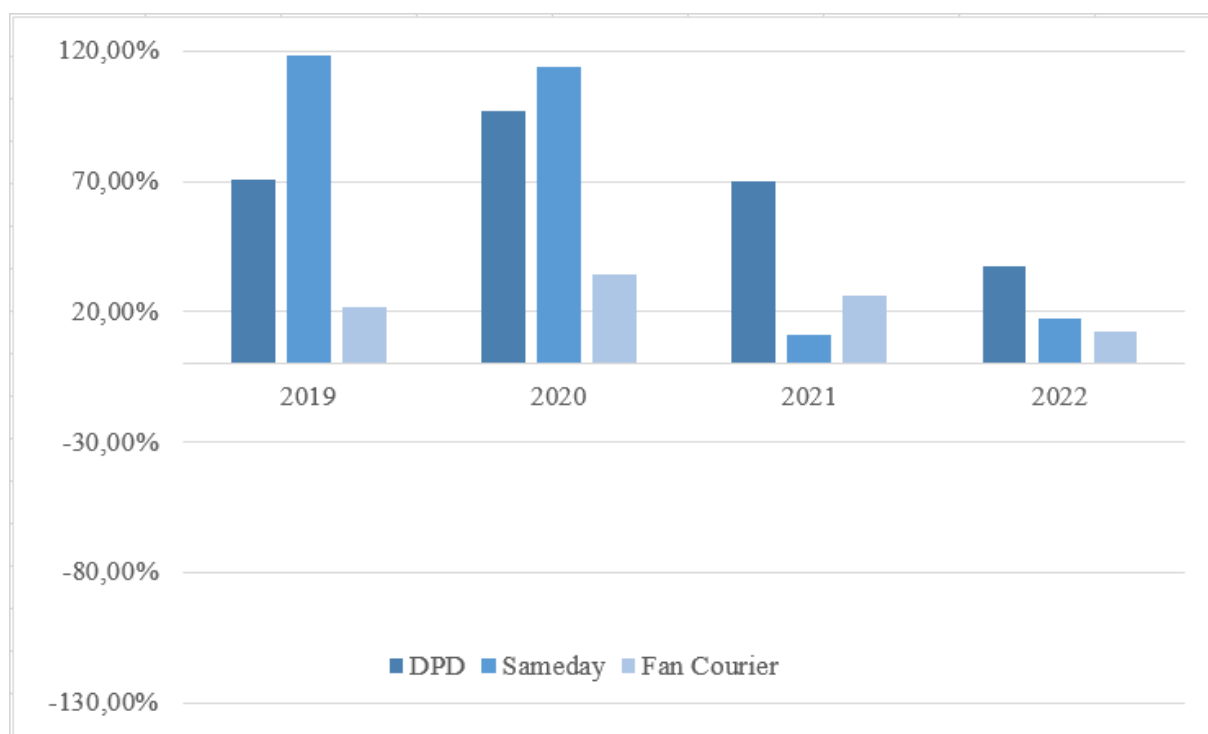
Hatékonyság: Megmutatja, hogy a vállalat mennyire hatékonyan használja fel a részvényesek tőkéjét a profit generálására. Ha a ROE értéke magas az azt jelzi, hogy a vállalat jól használja fel a rendelkezésére álló forrásokat, képes jelentős profitot generálni.

Befektetési vonzerő: A részvényesek és potenciális befektetők gyakran használják a ROE-t a vállalat befektetési vonzerőjének értékelésére. A minél magasabb érték vonzóbbá teheti a vállalatot a befektetők számára, mivel az magasabb megtérülési rátát jelezhet, ami pedig rendkívül kedvező a befektetők számára.

Összehasonlítás: A ROE lehetővé teszi a vállalatok összehasonlítását az iparágon belül és kívül is. Ez különösen hasznos lehet, ha egy befektető több vállalat közül szeretne választani. (ROE mutató kiszámítása és értelmezése, 2024)

A ROE elemzést először a romániai cégekre végeztem el, lásd 10. Ábra. 2019-ben a DPDnek és a Samedaynek nagyon magas volt ez az mutatója, a DPDnek 70% körüli, a Samedaynek pedig kimagasló, majdnem 120%-os. Ez azt jelenti, hogy a cégek nagyon jól használták fel a részvényesek tőkéjét az adott évben. A 70%-os értéket úgy lehet értelmezni, hogy a vállalat minden befektetett egységnyi tőkére 0,7 egységnyi nyereséget termel. Ez már a 70% esetében is magas értéknek minősül, viszont a Sameday esetén a 120% ez kimagasló érték. A kimagasló eredménnyel viszont óvatosan kell bánni, mert akár az is lehetséges, hogy a vállalat jelentős adósságot halmozott fel. A harmadik cég ennél az elemzésnél a Fan Courier, ők kicsivel több, mint 20% érték el, ami nagyjából 0,2 egységnyi nyereséget jelent minden befektetett tőke után. 2020-ra ezek a számok mindenhol változtak. A DPD esetében jóval 70% fölé emelkedett ez az érték, egész pontosan 96%-ra. Ez 26 százalékponttal magasabb, mint az előző évben elért érték. A Samedaynél egy csökkenés látható, viszont ez a csökkenés nem jelentős, mindössze 114%-ra csökkent, ami továbbra is kiemelkedően magas. A Fan Couriernél szintén növekedés látható, ebben az esetben 28%-ra növekedett. 2021-re már mindenhol csökkentek ezek a számok. A DPD esetében visszacsökkent az érték 70%-ra, ami továbbra is jónak számít, viszont a Samedaynél egy hatalmas zuhanás látható. 2021-re 11%-ra esett vissza a ROE értéke, ami elképesztően nagy zuhanást jelent, és sok kérdést vet fel. Vajon miért zuhant ekkorát? Mi történhetett? Egy kisebb vizsgálat után meg is találtam, hogy mi okozza a zuhanást, mégpedig az adózott eredmény volt jelentősen alacsonyabb, mint az előző évben. Az alacsony adózott eredmény azt jelezheti, hogy a vállalat jelenlegi működése nem elég hatékony, és szükség van a stratégiai irányvonal újragondolására a jövőbeni növekedés és nyereségesség érdekében. A Fan Courier értéke is esett az előző évhez képest, viszont 20% körül maradt, kicsivel az érték felett. 2022-re a DPD közel 40%-ra esett vissza, a Sameday és a Fan Courier pedig 20% alá. Ez teljes mértékben érthető, hisz 2022-ben már lecsengőben volt a járvány, az üzletek újra nyitva voltak, kimehettek az emberek az utcára, már nem volt akkora szükség a csomagszállító cégekre.

A DPD esetében egy növekedő ROE-t lehet észlelni, ami a járvány végeztével visszaesett, érthető okokból. A Fan Courier esete hasonlít nagyon a DPD-hez, viszont sokkal kisebb mértékű százalékos értékekkel. A Sameday esetében egy hatalmas kiugrás, majd egy hatalmas csökkenés látható.

10. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat ROE mutatójának alakulása 2019-2022

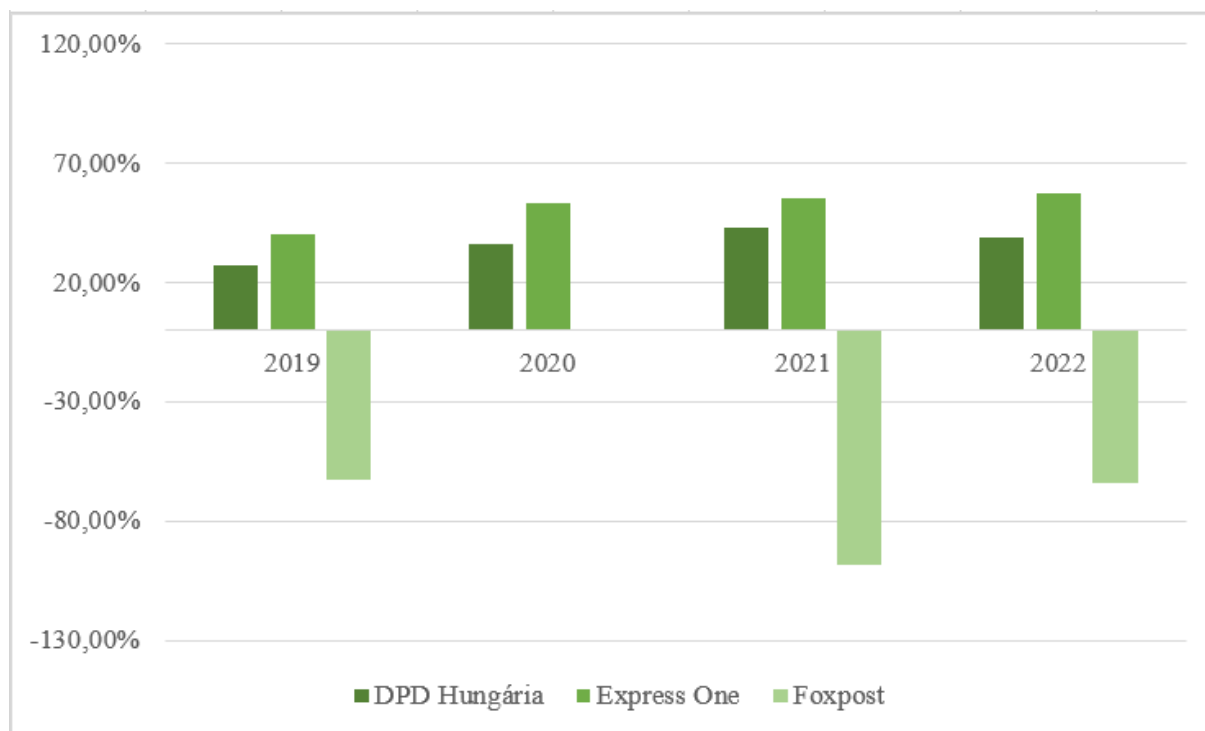
Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

Következőben a magyarországi szállító cégeket vizsgáltam, lásd 11. Ábra. Legelső évem az 2019, az első cég pedig a DPD Hungária. A cégnek a ROE 27%, ami azt jelenti, hogy a vállalat minden befektetett egységnyi tőkére 0,27 egységnyi nyereséget termel. A következő vállalat az Express One, itt már jóval magasabb a ROE értéke, mégpedig 40%. Ezek mind magas értékek, mind arra utalnak, hogy a vállalatok jól használják fel a részvényesek tőkéjét. Az utolsó vállalat az a Foxpost, ami viszont meglepett, hogy ez a 6 vállalat közül az egyetlen, amelyiknek a ROE értéke negatív, mégpedig -62%. Az adózott eredménye a vállalatnak negatív értékű, ez okozza azt, hogy a ROE értéke negatív. Következő évre, azaz 2020-ra a DPD Hungária növekedést ért el, mégpedig 36%-ot, amely majdnem 10%-al több az előző évhez képest. Az Express One szintén növekedést ért el, 53%-ra nőtt az érték. 2020-ra a Foxpost ROE értéke pozitív, mégpedig 0,4%. 2021-re a DPD Hungária ismét növekedést ért el, 42%-ra nőtt ez az érték. Szintén növekedett az Express One is, 55%-ra, amely kismértékű növekedés az előző évhez képest, viszont továbbra is arra enged következtetni, hogy a cég jól használja fel a tőkét. A Foxpost értéke viszont most hatalmasat zuhant. Ismét negatív az érték, mégpedig -98%, ami kimagasló, viszont negatív értékben. Legelőször meglepett, viszont kisebb utánajárás után arra jutottam, hogy ez valószínűleg annak tudható be, hogy a Foxpost inkább csomag automatákkal foglalkozik, nem 100%-ban szállító vállalat. Hogyha belegondolunk, a járvány

miatt kialakult korlátozások miatt csak nyomós indokkal lehetett utcára járni, az automatákat nehezen lehetett megközelíteni. Valószínűleg ez lehetett az oka, hogy a ROE értéke ilyen alacsony. Az utolsó év, az 2022, a DPD Hungária ROE értéke némileg csökkent, 38%, viszont ez továbbra is magasnak számít. Az Express One értéke 57%, még mindig növekedő tendenciát mutat. A Foxpost esetében az érték továbbra is negatív, -63%, viszont ez jó jel lehet, a cég lassú tempóban építkezik.

Minden évben, a DPD Hungária és az Express One növekedő ROE értékeket ért el, ebből az következik, hogy sikeresen alkalmazkodtak, felvették a ritmust a megnőtt keresletre, és képesek voltak kiszolgálni a klienseket. A Foxpostnak is sikerült valamilyen szinten, valószínűleg, viszont messze nem nyereséges szinten. A negatív értékű ROE arra enged következtetni, hogy a cég rosszul használja a befektetők tőkéjét, rossz döntéseket hoznak, rosszul használják fel.

Összehasonlításként a magyar és román cégeket, a legelső ami feltűnik az az, hogy Romániában a ROE értéke nagyon magas, 30%-tól egészen 118%-ig terjed a skála. A Romániai cégekre inkább az jellemző, hogy hirtelen nagy lett a kereslet, nagyok a ROE értékek, viszont ahogy a Covid-19 lejáróban van, úgy ezek az értékek csökkenek, jelentős mértékben. Saját tapasztalataim alapján azért magasak az értékek, mert a lakosok nincsenek szokva ahhoz, hogy házhoz rendeljen bármit is. Ez a szokás nincs annyira elterjedve felénk, viszont az tény, hogy a Covid ezen változtatott. Az emberek sokkal jobban megbarátkoztak az online vásárlásokkal. Ez a nagymértékű vásárlás, az igény a szállító cégekre, sokként érte őket, viszont jól vették az akadályokat, alkalmazkodtak. Magyarországon viszont annál gyakoribb az online vásárlás, ezért is van az, hogy ott nincsenek annyira magas értékek, 20% és 60% közötti értékek vannak, viszont amit elértek a cégek, azt stabilan tartják, nincsenek akkora kilengések, mint Románia esetében.

11. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat ROE mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

További két pénzügyi mutató segítségével pontosabb képeket kaphatunk arról, hogy milyen tényezők álltak a ROE mutató értékének változása mögött. Ahogy a 3.ábrán is látszott, a ROE mutató felírható az eszközarányos jövedelmezőség és a vagyonszorzó hányadosaként, ezért megmutatja számunkra, hogy a ROE csökkenése/növekedése mögött a jövedelmezőség vagy a tőkeáttétel játszott-e nagyobb szerepet.

5.4. Eszközarányos jövedelem értelmezése és elemzése (ROA)

$$\text{RoA} = \text{Adózott Eredmény} / \text{Eszközállomány}$$

A ROA elemzés a vállalatok teljesítményének értékelésére szolgáló pénzügyi mutató, amely az angol „Return on Assets” kifejezésből ered, magyarul „eszközarányos megtérülés”-ként fordítható. Ez a mutató azt mutatja meg, hogy egy vállalat mennyire hatékonyan használja fel az összes eszközét a nyereség termelésére. (Chikán. A)

A ROA a következőkre ad választ:

Hatékonyság: Megmutatja, hogy a vállalat mennyire hatékonyan használja fel az eszközeit a profit generálására. A magas ROA azt jelzi, hogy a vállalat nagyon hatékonyan hasznosítja az összes rendelkezésére álló eszközt a nyereség termeléséhez.

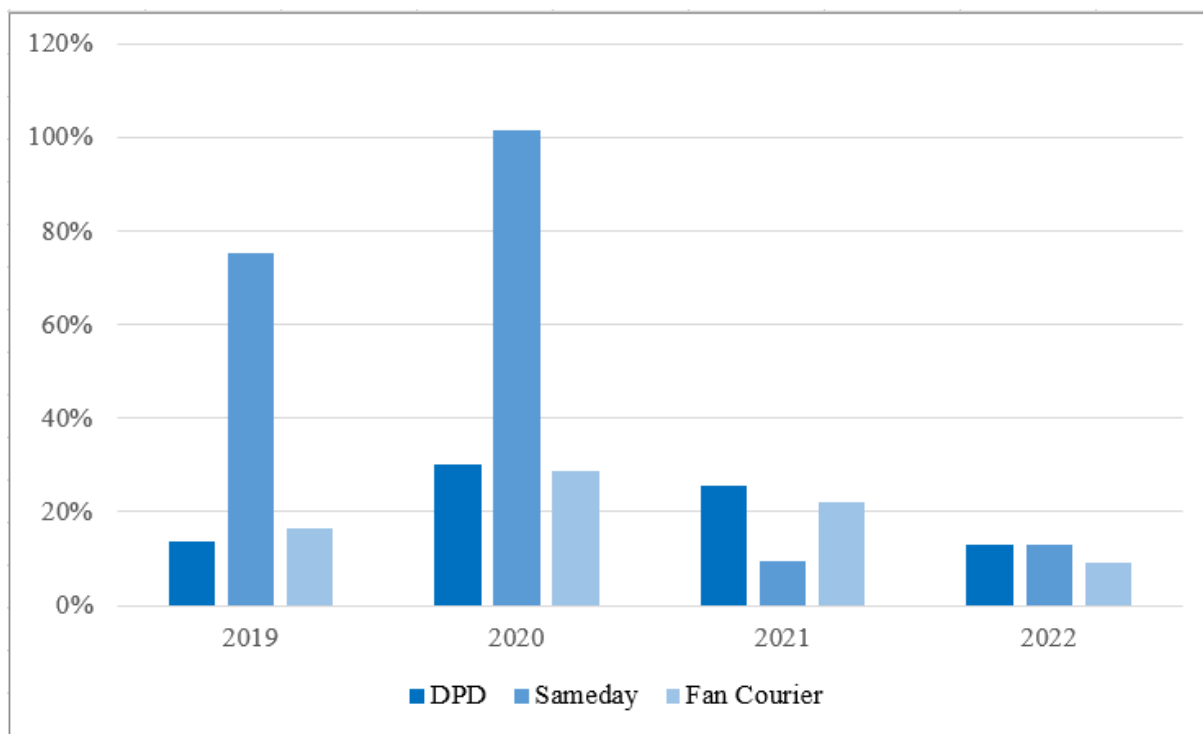
Átfogó teljesítmény: A ROA a vállalat teljes eszköztárának hatékonyságát méri, beleértve mind a saját tőkét, mind az adósságot. Ez átfogóbb képet adhat a vállalat működéséről, mint a ROE, amely csak a saját tőke felhasználására koncentrálna.

Összehasonlítás: Lehetővé teszi a vállalatok összehasonlítását az iparágon belül és azon kívül is. Különösen hasznos lehet, ha a vállalatok különböző mennyiségű adóssággal és eszközzel rendelkeznek. (ROA eszközarányos jövedelem, 2024)

Következőben az eszközarányos jövedelmet vizsgáltam a vállalatoknál, lásd 12. Ábra. Legelső év az 2019, a legelső cég pedig a DPD, Romániából. Első évben a DPD 13%-os ROA értéket ért el, ami egy jónak számító érték. A Sameday esetén ez az érték jóval magasabb, 75%, ami nagyon magas érték. Ez azt jelenti, hogy a cég nagyon hatékony használja fel az eszközeit a nyereség termelésére. A Fan Courier 16%-os ROA értéket ért el, amely közel helyezkedik el a DPD értékéhez, mind a két érték jónak minősül. 2020-as évben a DPD értéke majdnem 30% volt, ami több, mint a duplája az előző évhez képest. A Sameday ebben az évben átlépte a 100%-os értéket, ami továbbra is kimagasló érték. Az ilyen magas ROA gyakran arra utal, hogy a vállalat versenyelőnnyel rendelkezik, például erős operatív hatékonysággal vagy innovatív termékekkel, vonzóak lehetnek a befektetők számára, mivel nagyobb megtérülést ígérnek az eszközök felhasználásával. Erre a kimagasló értékre érdemes odafigyelni, mert a magas és nagyon magas értékkel rendelkező vállalatok magas kockázatot hordoznak, viszont azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy a potenciál jutalom is magas. A Fan Courier is növekedést ért el, 28%-ra nőtt a ROA értéke, ami egy 12%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A 2021-es évre a DPD kisebb ROA értékcsökkenésen ment keresztül, az érték 25%-ra csökkent. A Sameday esetén hatalmas zuhanás látható, mégpedig 9%-ra zuhant az érték, 114%-ról. Ugyanúgy, mint a ROE esetében, 2021-ben esett vissza nagymértékben a Sameday értéke. A Fan Courier esetében is csökkent az érték, mégpedig 22%-ra. 2022-re a DPD értéke ismét csökkent, 13%-ra. Ezzel szemben a Sameday értéke nőtt, 13%-ra. A Fan Courier is jelentős csökkenésen ment át, 22%-ról 9%-ra csökkent a ROA értéke.

A DPD és a Fan Courier esetében egy, a kezdetben növekvő, majd később egy csökkenő tendenciát mutatnak a vizsgálatok. Mivel az értékek ez idő alatt 10% és 30% között vannak, ezek mind arra utalnak, hogy a két vállalat hatékonyan használja fel az eszközeit, ezáltal képes

jelentős mértékű profitot termelni. Ezek a cégek szépen alkalmazkodtak a járvány miatt kialakult korlátozásokhoz, felvették a versenyt a többi céggel, és még így is képesek voltak hatékonyan használni az eszközeiket. A Sameday esetében ismét egy hatalmas nyitás látható, az első két évben nagyon magas a ROA értéke, majd hatalmas zuhanás a további években. Nagyon magas ROE valamint ROA értékeket képes elérni a Sameday, viszont azt nem képes megtartani. 2021-re nagyon alacsonyra csökkent mind a ROE mind a ROA értéke, viszont 2022-re növekedést ért el, mindkét mutató esetében.

12. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat ROA mutatójának alakulása 2019-2022

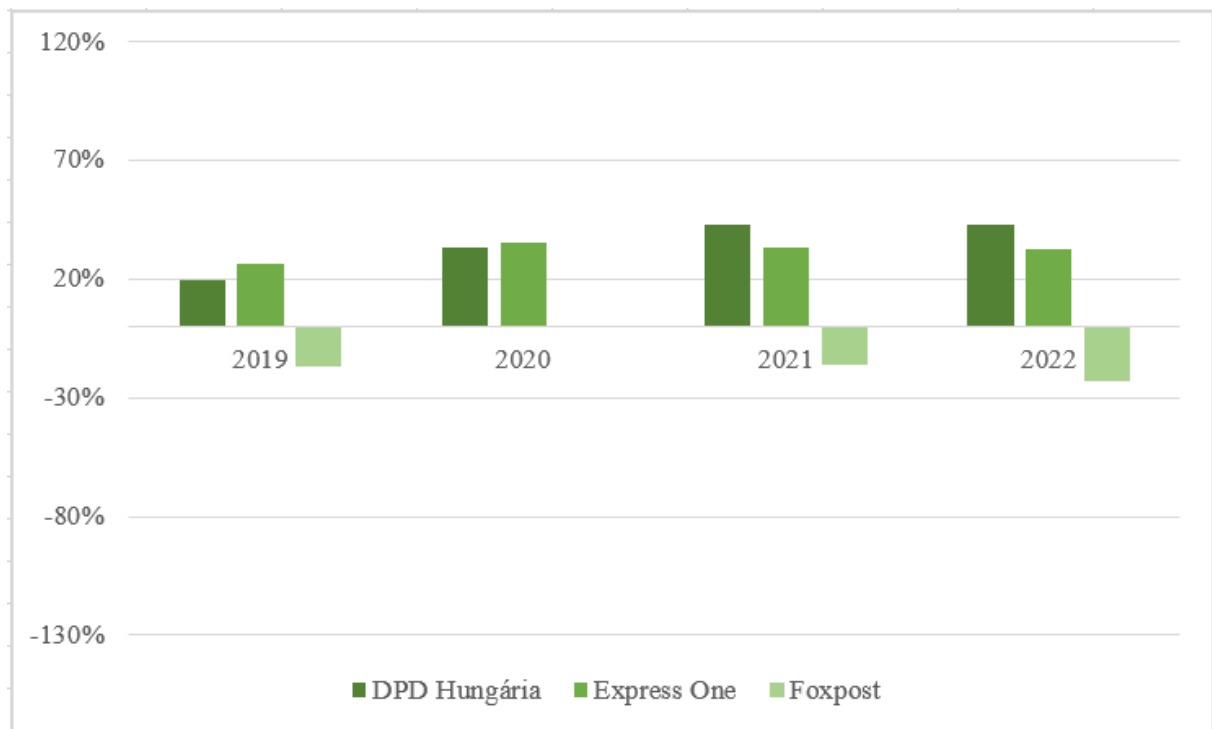
Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

A magyarországi cégekre is elvégeztem a ROA elemzést, lásd 13. Ábra. Az első vizsgált évben, azaz 2019-ben, a DPD Hungáriának az értéke 19%. Ez az érték egész jónak számít. A következő cég az Express One, ők 26%-os ROA értéket értek el. A Foxpost az utolsó vizsgált cég, ami ismét negatív értékkel rendelkezik, mégpedig -16%-al. Ebben az esetben is, mint a ROE mutatónál, negatív értékkel indít a Foxpost. A következő évre, azaz 2020-ra mindhárom cég növekedést ért el. A DPD Hungária 33%-ra nőtt, ami jelentős növekedés, az előző éves 19%-hoz képest. Az Express One 35%-ra növekedett, és a Foxpost pozitív értéket ért el, mégpedig 0,1%-ot. 2021-ben a DPD Hungária megelőzte az Express One-t. Növekedést ért el, 43%-ra nőtt a ROA értéke. Ez a 2019-es 19%-hoz képest nagymértékű növekedés, több, mint duplájára nőtt az érték. Az Express One viszont csökkenést ért el, mégpedig 33%-ra csökkent

az érték. A Foxpost pedig ismét negatív értékkel rendelkezik, -15%-al. Az utolsó vizsgált év az 2022, a DPD Hungária nagyon minimálisan csökkent, 42%-ra csökkent az érték, ami továbbra is magasnak számít. Az Express One továbbra is kisebb ROA értékkel rendelkezik, mint a DPD Hungária, ez a cég is nagyjából 1 százalékpontos ROA értékcsökkenéssel bírt az adott évben. A Foxpost továbbra is negatív értékkel rendelkezik, mégpedig -23%-al, viszont ez aggasztó lehet, mivel a ROE mutató esetében 2022-re javult az adott mutató értéke, ebben az esetben viszont pont hogy romlott.

A két cég, a DPD Hungária és az Express One ROA mutatója a négy év alatt 15% és 45% között volt, ami mind a két cégnél jelentős értékű. Arra engednek következtetni ezek a magas számok, hogy a vállalatok erős teljesítménnyel rendelkeznek, hatékony és jól menedzselt eszközökkel rendelkeznek. Azt mutatja, hogy a két vállalat képes hatékonyan használni az eszközeit a nyereség termelésére. Mind a két cég képes fenntartani ezt a magas ROA-t hosszú távon. A Foxpost ennél a mutatónál is, mint a ROE mutatónál negatív értékekkel rendelkezik. Ebben az esetben is, mint a ROE esetében, 2020-ban pozitív értéket ért el, viszont azt már nem volt képes megtartania. Sőt, a ROA esetében 2022-re nem sikerült jobb eredményt elérnie, még rontott az eredményen.

Összehasonlításképp, mind a két ország vállalatai nagyjából 15% és 40% közötti ROA értékkel rendelkeznek, tehát az értékek alapján jó teljesítményt mutatnak. Két kiugró érték van, az egyik a romániai Sameday, amely az első két évben nagyon magas ROA értékkel rendelkezik, viszont a harmadik évre ez az érték jelentősen csökken, majd ismét növekedést mutat, tehát a cég nem képes fenntartani azt a kimagasló értéket. A másik ilyen vállalat pedig a Foxpost, amelyik pont az ellenkezője, nagyon alacsony értékkel rendelkezik, és egyáltalán, vagy nehezen képes javítani ezen. Minden cég esetében az ilyen magas ROA gyakran erős növekedési potenciált is jelezhet, mivel a vállalat képes nagyobb mértékben újra befektetni a nyereséget.

13. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat ROA mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

5.5. Vagyon multiplikátor értelmezése és elemzése

$$\text{Vagyon multiplikátor} = \frac{\text{Összes eszköz}}{\text{Saját tőke}}$$

A vagyon multiplikátor (angolul "equity multiplier") egy pénzügyi mutató, amely azt méri, hogy a vállalat milyen mértékben használja fel az adósságot a működésének finanszírozására. Ez a mutató az eszközök és a saját tőke arányát fejezi ki, és része a Du Pont-elemzésnek is, amely a vállalat pénzügyi teljesítményét elemzi. (Virág M., 2013)

A vagyon multiplikátor a következőket mutatja meg:

Tőkeáttétel mértéke: A vagyon multiplikátor megmutatja, hogy a vállalat milyen mértékben használja az adósságot a finanszírozáshoz. Minél magasabb ez az arány, annál nagyobb a vállalat tőkeáttétele, vagyis annál nagyobb az adósság aránya a saját tőkéhez képest.

Pénzügyi kockázat: A magas vagyon multiplikátor azt jelzi, hogy a vállalat jelentős mennyiségű adósságot használ, ami növelheti a pénzügyi kockázatot. A nagy adósságterhelés

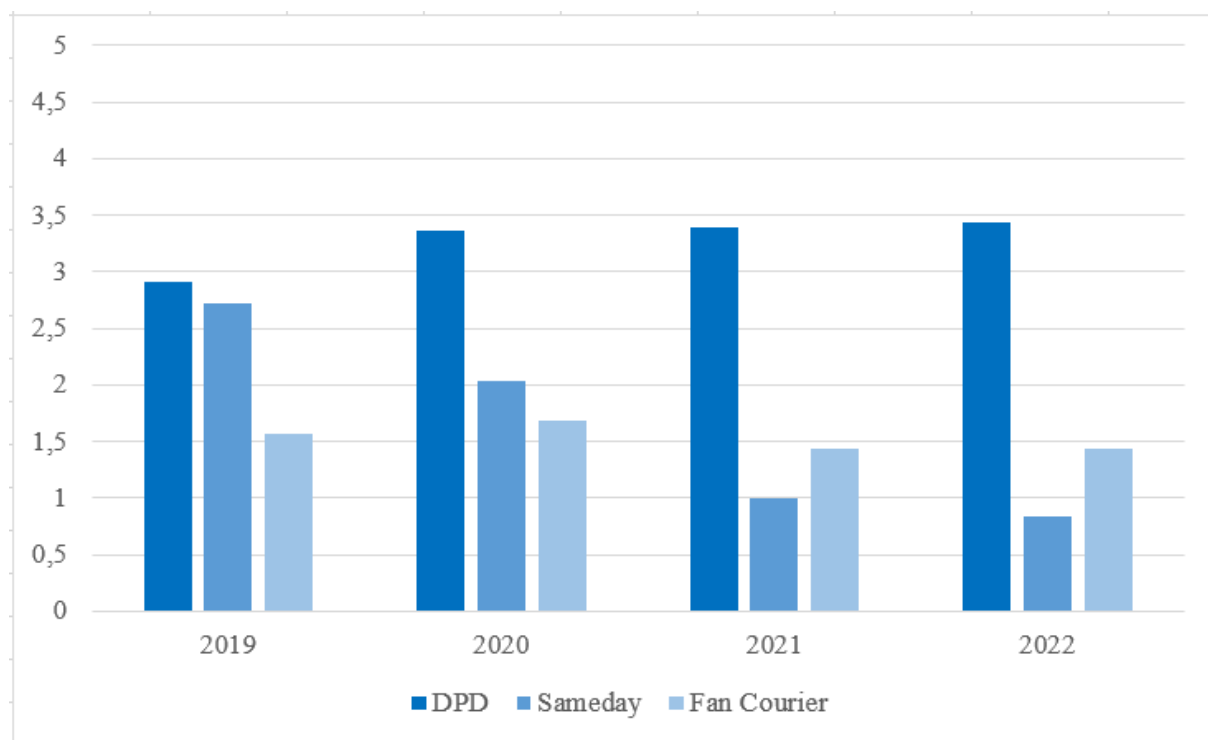
ugyanis növeli a vállalat kötelezettségeit, így érzékenyebbé válhat a gazdasági visszaesésekre és kamatlábváltozásokra.

Visszatérési potenciál: Mivel a tőkeáttétel növeli a részvényesek tőkéjére jutó megtérülést, a magas vagyon multiplikátor pozitív is lehet, ha a vállalat hatékonyan használja az adósságot a növekedés és a profit növelésére. Ugyanakkor ez csak akkor igaz, ha a vállalat képes kezelni a megnövekedett pénzügyi terhet. (Bernhardsen, 2001)

A következőben a vagyon multiplikátort vizsgáltam, elsőként a romániai vállalatok esetében, lásd 14. Ábra. Legelső vizsgált év az 2019, és a vizsgált cég az a DPD. A cég multiplikátor értéke ebben az évben 5,23 volt, ami nagyon magas érték. Ez az érték magas tőkeáttételt jelez, ami azt mutatja, hogy a vállalat nagymértékben támaszkodik adósságra. Az az adósság révén több eszköz áll rendelkezésre a nyereség termeléséhez, viszont ez kockázatot is jelent. A magas tőkeáttétel jelentős nyereséspotenciált hordoz, mivel a vállalat képes jelentős mértékben növelni eszközeit és ezáltal a nyereséget is. Ugyanakkor a magas tőkeáttétel nagyobb pénzügyi kockázatot is jelent. Ha a vállalat nem tudja kezelni az adósságot, az pénzügyi nehézségekhez vagy akár csödhöz is vezethet. A következő vállalat a Sameday, ez már jóval alacsonyabb tőkeáttétellel rendelkezik, 1,57-essel. Ez egy sokkal jobbnak számító érték, mivel ezt azt jelenti, hogy a vállalat inkább támaszkodik a saját tőkéjére, minthogy kölcsönt vegyen fel, és az adóssággal kalkuláljon. Az alacsonyabb tőkeáttétel kisebb pénzügyi kockázatot jelent, ami kedvező lehet a hosszú távú befektetők számára, különösen válságos időszakokban, mint például a Covid-19 alatt. A Fan Courier esetében is alacsony a tőkeáttételi szint, 1,34. Ebben az esetben is alacsony a kockázat, a vállalat hajlamosabb a saját tőkéjét használni, mint kölcsönt felvenni. 2020-ban a DPD már kisebb szintű tőkeáttétellel rendelkezett, 3,23-al. Valószínűleg a vállalat továbbra is támaszkodik adósságra, viszont már kisebb mértékben, mint eddig. Törlesztette az adósságainak nagy részét, amely kisebb kockázathoz vezethet, valamint továbbra is jelentős nyereségre tesz szert. A Samedaynek is csökkent a tőkeáttételi szintje, 1,12. Minimális mértékben a Fan Courier is képes volt csökkentenie a szintet az évben. 2021-re a DPD már alacsonyabb szintet ért el, 2,74. Az első évhez képest csökkent a tőkeáttétje, de továbbra is adóssággal dolgozik a vállalat. A Sameday is és a Fan Courier is tartja az előző éves szintet. 2022-re a DPD továbbra is 3 alatt maradt, 2,88-al. A Sameday értéke, és a Fan Courier értéke is hasonló, 1,3 körüli maradt.

A DPD a kezdeti magas tőkeáttételi szintjét, az 5,23-ast sikeresen csökkentette az időszak végére 3 alatti értékekre. Ez azt jelenti, hogy továbbra is adóssággal dolgozik, viszont már kisebb mértékben, már inkább igyekszik a saját tőkéjével finanszírozni a kiadásait. Annak

ellenére, hogy ilyen magas szintekkel rendelkezik a DPD, a ROE és a ROA mutatója nagyon jó számokkal rendelkezik, tehát a vállalat ésszerűen használja az adósságát. A Sameday és Fan Courier sikeresen tartott egy szintet, ami 1,2 és 1,8 közötti. Ezt végig képes volt tartani, mind a négy vizsgált évben. Sokkal hajlamosabbak ezek a cégek arra, hogy a saját tőkéjüket használják fel, minthogy hitelt vegyenek fel. Az ilyen vállalatok általában pénzügyileg stabilabbak, mivel kevesebb adósság terhet viselnek. Ez alacsonyabb kockázatot jelent a hitelezők és befektetők számára.

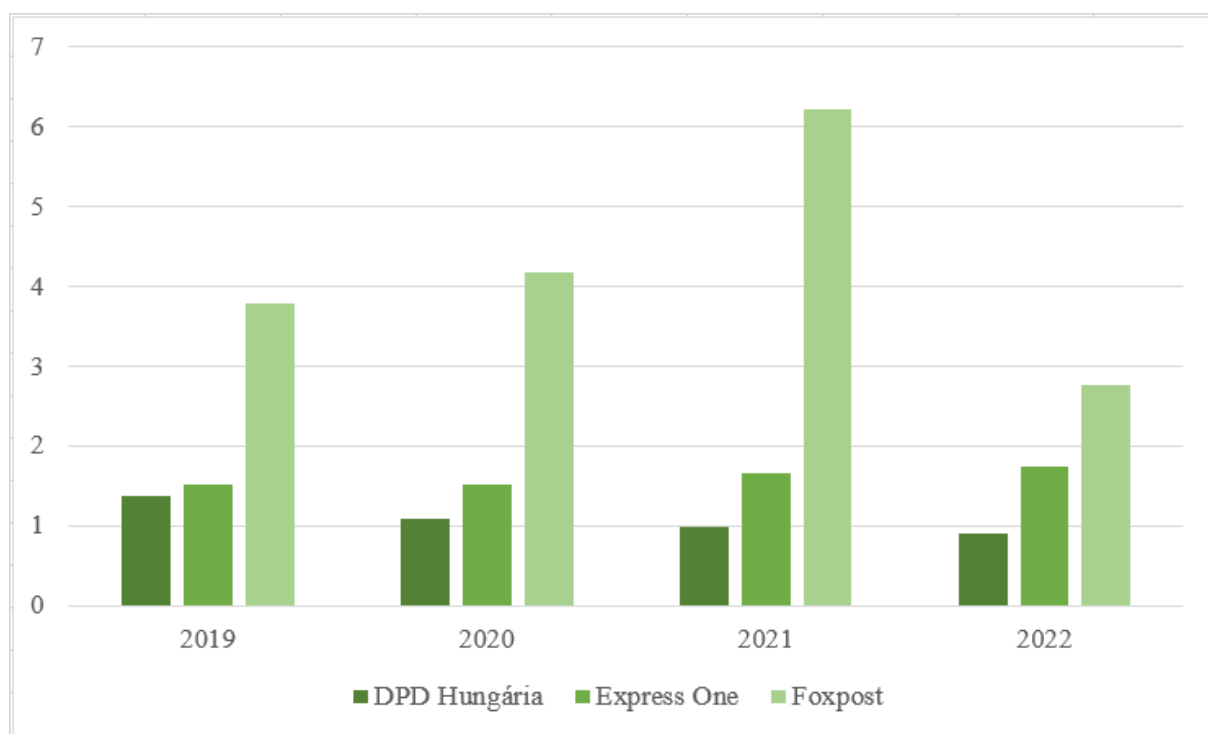
14. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat vagyón multiplikátor mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

Megvizsgáltam a magyarországi vállalatokat is, hogy milyen mértékben használja fel az adósságot a működésének finanszírozásához, lásd 15. Ábra. Az első év, amit vizsgáltam, az 2019, a cég pedig a DPD Hungária. Ez a vállalat nagyon alacsony, mindössze 1,37-es a tőkeáttétele. A vállalat inkább a saját tőkéjét használja, és abból gazdálkodik. Hasonló szinten van az Express One is, 1,51, nagyon alacsony az érték ennek a cégnek az esetében is. A Foxpostnál viszont magas ez az érték, 3,8. Ez azt mutatja, hogy a vállalat nagy mértékben támaszkodik adósságra. A következő évre, 2020-ra a DPD Hungária sikeresen csökkentette ezt az értéket, már az 1-hez nagyon közeli értéket ért el, mégpedig 1,08-at. Az Express One egy nagyon picit, mindössze egy tizednyit nött ezen a téren. A Foxpost viszont már 4,18-as értéket

ért el, tehát még inkább adósságból finanszírozza a kiadásait. A 2021-es évre a DPD Hungária már 1 alatt van, tehát jó úton halad, hogy a saját tőkéjéből finanszírozza magát, és ne kelljen kölcsönhöz folyamodnia. Az Express One ismét nőtt, megint egy tizednyi értéket, viszont továbbra is a biztonságos zónában tartózkodik. A Foxpost viszont nagyon nagyon magas értéket ért el, 6,22-öt. Ez azt jelenti, hogy a vállalat nagy mértékben támaszkodik adósságra, viszont hatalmas kockázatot jelent. Hogyha a vállalat nem tudja jól kezelni az adósságot, ésszerűen és okosan befektetni, az pénzügyi nehézségekhez vezethet, vagy akár csődhöz is. A 2022-es évre a DPD Hungária ismét sikeresen csökkentette a tőkeáttételi szintjét, már láthatóan az 1-es érték alatt van. Az Express One tartotta az előző éves szintet. A Foxpost pedig sikeresen csökkentette az értéket, mégpedig 2,77-re, ami egy sokkal biztonságosabb szintet jelez, mint az előző éves szint.

A DPD Hungária egy nagyon alacsony szinten volt képes tartania a mutatót, mind a négy év alatt. Kevés adósságot halmoztak fel, inkább a saját tőkéjüket használták. Az Express One is ügyesen, 1,5-höz közeli szinten tudta tartani, valószínűleg az a vállalat is inkább a saját tőkét használták fel. A Foxpost esetében így már egy fokkal érthetőbb a helyzet, hogy mi is okozta azokat a negatív értékeket mind a ROE, mind a ROA mutató esetében. Főleg a 2021-es évben, amikor mind a két mutatónál a legalacsonyabb volt az érték. Egyelőre arra jutottam, hogy a Foxpost jelentős mértékű adósságot halmozott fel, amit nem képes nyereségesen kezelni. Ez valószínűleg magas kamatköltségekhez vezet, amelyek tovább rontják a nyereségességet. Ezek mellett pedig a vállalat működési problémákkal küzd, mint például az alacsony kereslet, magas költségek, vagy hatékonysági problémák.

15. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat vagyón multiplikátor mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

Összegzésként megvizsgáltam, hogy a ROE mutató alakulásában milyen szerepet játszott a jövedelmezőség és a tőkeáttétel alakulása, melyet a következő táblázatban foglaltam össze.

	ROE értékének jellemzője	ROA értékének jellemzője	Tőkeáttétel jellemzője
DPD	növekvő	növekedés majd csökkenés	jelentősen csökkent
Sameday	jelentős kiugrás majd csökkenés	jelentős kiugrás majd csökkenés	kiegyensúlyozott
Fan Courier	lassulva növekvő	növekedés majd csökkenés	kiegyensúlyozott
DPD Hungária	növekvő	növekvő	kiegyensúlyozott
Express One	növekvő	növekvő	kiegyensúlyozott
Foxpost	erősen negatív	erősen negatív	növekedés majd csökkenés

Zöld háttérrel jelöltem azokat a tényezőket, melyek erősebb hatással voltak a ROE mutató alakulására. A vizsgált mutatók alapján elmondható, hogy a DPD növekvő ROE értékét főként a tőkeáttétel csökkenése okozta, a Sameday, a Fan Courier, a DPD Hungária és az Express One esetében a ROE és ROA érték azonos tendenciát követett ugyanis a tőkeáttétel nem változott jelentősen. A Foxpost jelentős adóssággal rendelkezett a teljes vizsgált

időszakban azonban a tőkeáttétel 2022-re csökkenést mutatott, mely némileg javította a ROE értékét, azonban nem tudta jelentősen befolyásolni azt a ROA erősen negatív hatása miatt.

A következőkben áttérek a ROA mutató részletesebb vizsgálatára, ugyanis a fenti táblázatból látszik, hogy a vizsgált 6 vállalatból 4 esetén a jövedelmezőség változása okozta a ROE alakulását.

5.6. Árbevételarányos jövedelmezőség értelmezése és elemzése

$$\text{Árbevételarányos jövedelmezőség (\%)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{ÉNÁ}^4}$$

Az árbevételarányos jövedelmezőség, más néven nettó nyereséghányad (angolul "net profit margin" vagy "net margin"), egy pénzügyi mutató, amely azt méri, hogy egy vállalat mennyire hatékonyan termel nyereséget az árbevételéhez képest. Ez a mutató megmutatja, hogy az árbevétel hány százaléka marad meg nyereségként, miután minden költséget, kötelezettséget és adót levontak. (Virág M., 2013)

Az árbevételarányos jövedelmezőség a következőkre ad választ:

Profitabilitás: Azt mutatja meg, hogy az árbevételből mekkora hányad marad meg nyereségként. Magas nettó nyereséghányad azt jelzi, hogy a vállalat hatékonyan működik, és képes jelentős nyereséget termelni az árbevételhez képest.

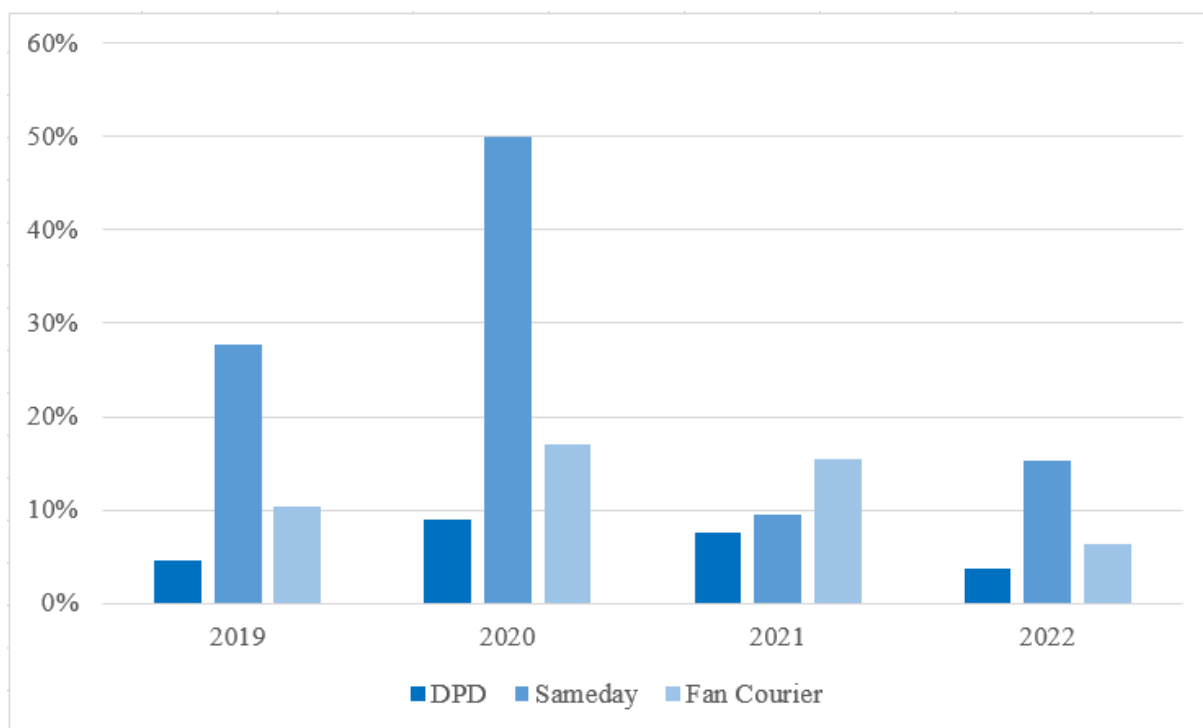
Költséghatékonyság: Ez a mutató segít megérteni, hogy a vállalat mennyire jól kezeli a költségeit. Alacsony nettó nyereséghányad arra utalhat, hogy a vállalatnak magasak a működési költségei vagy egyéb kötelezettségei, amelyek csökkentik a nyereséget.

Versenyképesség: Az árbevételarányos jövedelmezőség összehasonlítható más vállalatokéval, különösen az azonos iparágban működő cégekével. Ez segít a vállalat versenyképességének értékelésében. (Paár, 2021)

Következőben az romániai vállalatok árbevételarányos jövedelmezőségét vizsgáltam, lásd 16. Ábra. Első év az 2019, az első vállalat pedig a DPD, ami 4,45%-os értéket ért el ebben az évben, ami azt jelenti, hogy majdnem 5%-a marad meg nyereségként, miután minden költséget, kötelezettséget és adót levontak. A következő vállalatnál ez az érték az előzőhöz képest jóval magasabb, 27%, ez a vállalat pedig a Sameday. A Fan Courier esetében az érték 10,45%, tehát el lehet mondani, hogy mind a három cég jól teljesített. A következő évben, azaz

2020-ban a DPD sikeresen növelte, már 8,9%-os jövedelmezőséget tudhatott magáénak. A Sameday nagyon magas értéket ért el, kis híján 50%. A Fan Courier pedig 17%-ot ért el. A 2021-es évre a DPD értéke csökkent, 7,5%, a Sameday viszont hatalmasat esett, 9,48%-ra esett vissza ez az érték. A Fan Courier esetében az érték csökkent 2%-ot az előző évhez képest. A 2022-es évre a DPD lecsökkent 3,8%-ra, ami bár alacsonyabb mint az előző évéké, viszont továbbra is egy jónak mondható eredmény. A Sameday az előző évhez képest növekedett, nem is keveset, 15%-ot ért el. A Fan Courier értéke viszont ezzel szemben egy nagyobbat zuhant, mégpedig 6,44%-ra, ami azt jelenti, hogy az előző évhez képest több, mint felére csökkent ez az érték.

Mind a négy évben, a vállalatok egész magasnak mondható, 5% és nagyjából 20% közötti értékeket mutattak, ami bőven jónak minősül. Ezt mind azt jelenti, hogy a vállalat nyereséges és hatékonyan működik. Az ilyen vállalatok általában stabilabb pénzügyi helyzetben vannak, és kevesebb kockázatot hordoznak a befektetők számára. A Samedaynál itt is, mint a ROE valamint ROA esetében az első két évben magasak az értékek, a harmadik évre viszont nagyot csökkennek. Úgy látszik, hogy a járvány alatt a vállalat ügyesen teljesített, hamar felzárkózott, viszont ezt nem képes hosszútávon tartania.

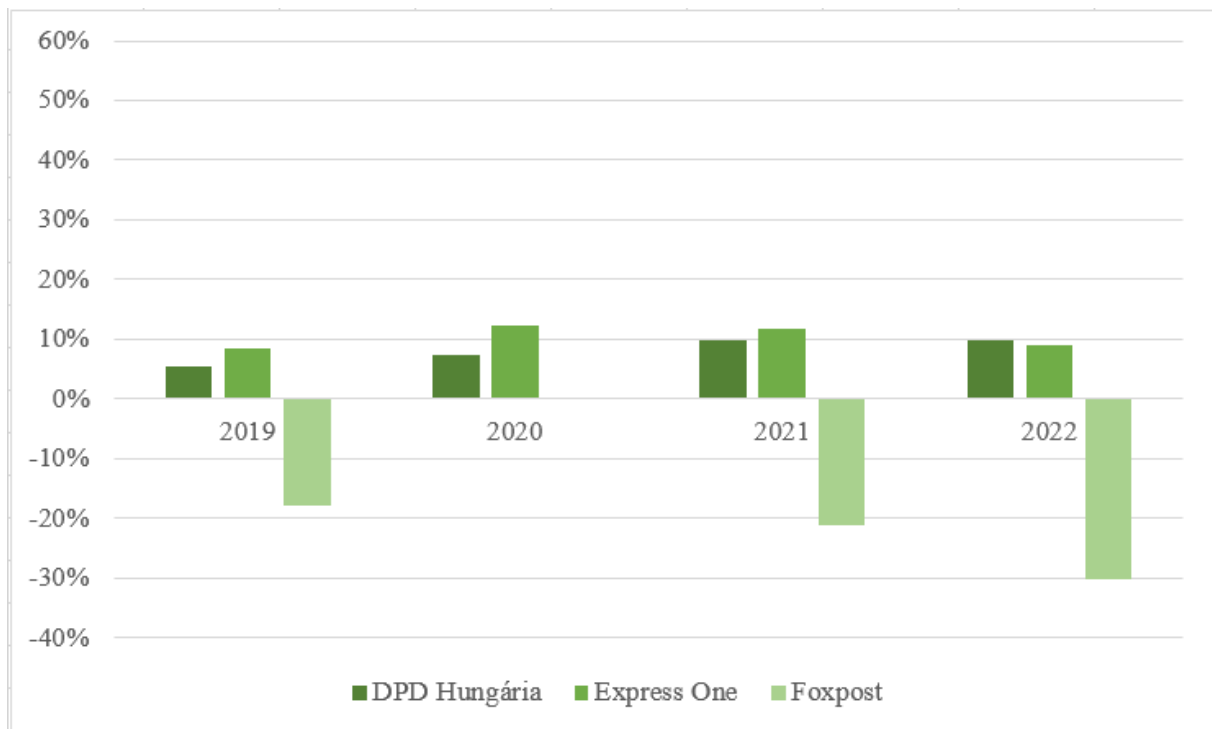
16. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat átbevételarányos jövedelmezőségének mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

A magyarországi vállalatokra is elvégeztem az elemzést, lásd 17. Ábra. Az első vállalat a DPD Hungária, ez a vállalat 2019-ben 5,35%-os értéket ért el, ami jónak minősül. A következő cég az Express One, ők 8,4%-ot értek el. A Foxpost viszont ebben az esetben is negatív előjellel szerepel, mégpedig -17,9%-al. A következő évben, azaz 2020-ban a DPD Hungária növekedést ért el, mégpedig 7,22%-ot, az Express One szintén növekedett, 12,23%-ra. A Foxpost pozitív értéket ért el, 0,08%-ot, tehát mindhárom vállalat értéke nőtt ebben az évben. A 2021-es évre a DPD Hungária már majdnem elérte a 10%-ot, az Express One pedig minimális csökkenésen ment keresztül, 11,8% volt az érték, ami továbbra is nagyon jónak számít. A Foxpost esetében ismét visszatértünk a negatív értékhez, mégpedig -21,25% az érték. Az utolsó évre, 2022-re a DPD Hungária leelőzte az Express One-t, és elérte a 10%-ot. Az Express One csökkent, 9%-ra esett vissza az érték, a Foxpost esetében is csökkenés volt látható, egészen -30%-ig csökkent az érték.

A DPD Hungária és az Express One is szépen növekvő értékeket mutattak, ami arra enged következtetni, hogy mind a két vállalat esetében erős a jövedelmezőség, ami azt mutatja, hogy mind a két vállalat hatékonyan működik és jól kontrollálja a költségeit. A Foxpostnál viszont ismét negatív értékek voltak, mint az eddigi mutatók esetében.

Összehasonlítva a romániai és a magyarországi vállalatokat, a romániai vállalatok hirtelen, és magas mutatószámokat produkáltak, viszont hosszútávon nem voltak képesek ezeket fenntartani. A Sameday esetében kimagasló értékek voltak, viszont két év után már nem volt képesek ezeket fenntartani. Ezzel szemben a magyarországi vállalatok nem produkáltak olyan magas számokat, viszont folyamatosan növekedtek, és stabilak maradtak. Azt mondanám, hogy a magyarországi cégek stabilabbak ebből a szempontból, ügyesebben használják mind a pénzüket, mind az eszközeiket.

17. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat átvételarányos jövedelmezőségének mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

5.7. Eszközök forgási sebessége értelmezése és elemzése

$$\text{Eszközök forgási sebessége} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Összes eszköz}}$$

Az eszközök forgási sebessége (angolul "asset turnover ratio") egy pénzügyi mutató, amely azt méri, hogy egy vállalat mennyire hatékonyan használja fel eszközeit az árbevétel generálására. Ez a mutató megmutatja, hogy egy adott időszakban a vállalat eszközeinek értéke hányszor térül meg az árbevételben. (Chikán A., 2008)

Az eszközök forgási sebessége a következőket mutatja meg:

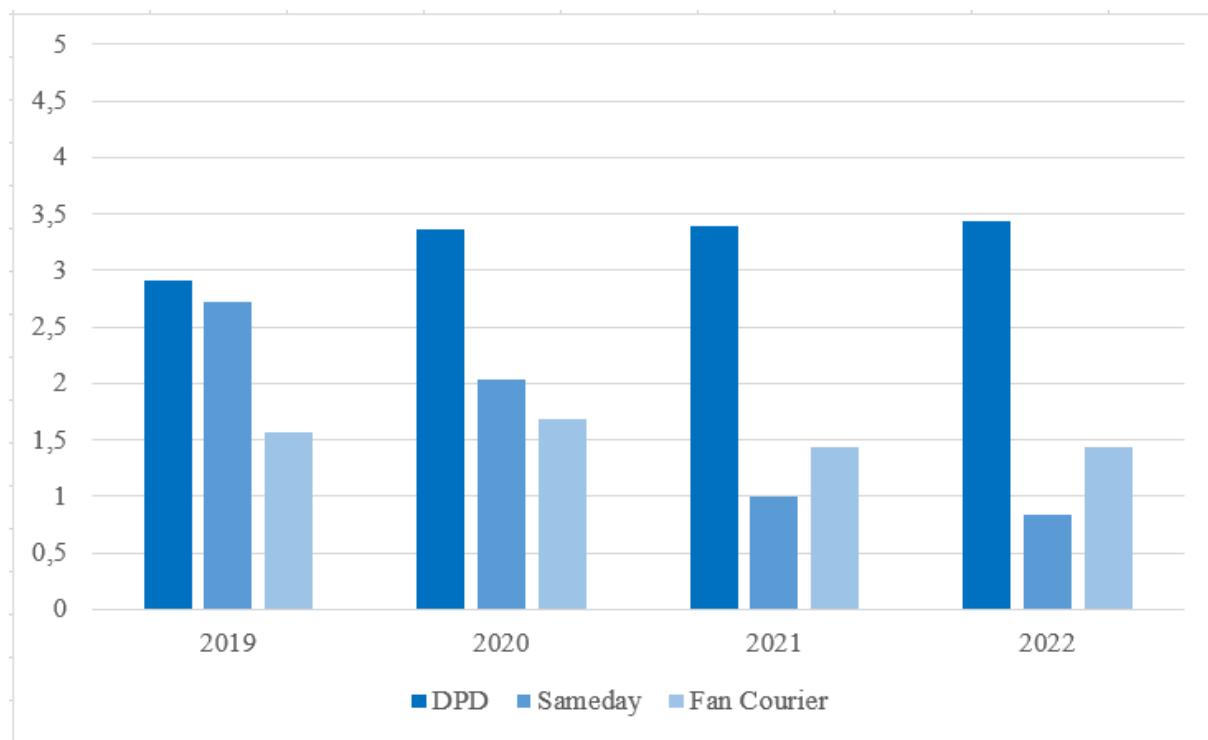
Hatékonyság: Azt mutatja meg, hogy a vállalat mennyire hatékonyan használja fel az eszközeit az árbevétel termelésére. Magas eszközforgási sebesség azt jelzi, hogy a vállalat hatékonyan működik és jól kihasználja eszközeit.

Teljesítmény: Az eszközforgási sebesség a vállalat működési teljesítményének egyik mutatója, és segít megérteni, hogy mennyire eredményes az eszközök felhasználása a bevételek növelésére.

Összehasonlítás: Az eszközök forgási sebessége lehetővé teszi a vállalatok összehasonlítását ugyanazon iparágon belül és azon kívül is. Különösen hasznos lehet, ha egy befektető vagy elemző több vállalat közül szeretne választani. (Virág M., 2014)

Elvégeztem a romániai vállalatokra az eszközök forgási sebességére vonatkozó vizsgálatot is, lásd 18. Ábra. Az első vállalat az a DPD volt, mégpedig a 2019-es évre. Ennek a vállalatnak az értéke 2,91, ami azt jelenti, hogy a vállalat eszközeinek az értéke majdnem háromszorosan térül meg az árbevételben. A következő vállalat az a Sameday, ennél a vállalatnál is magas az érték, 2,72. A Fan Courier esetében 1,57 az érték ami bár alacsonyabb, mint a másik két vállalaté, viszont teljesen jó eredmény ez is. A következő évben, azaz 2020-ban a DPD értéke nőtt, 3,4-re, a Sameday értéke csökkent, több mint 0,5-öt, ami jelentős csökkenés, a Fan Courier viszont növekedést ért el. 1,7-re nőtt az érték. A 2021-es évre a DPD tovább növelte ezt az értéket, egyre közelebb került a 3,5-höz. A Sameday esetében csökkenés történt ismét, már alig éri el az 1-et az érték. A Fan Courier esetében is csökkenés történt, viszont sokkal kisebb mértékű, mint a Sameday esetében. Az utolsó évre, azaz 2022-re a DPD tartotta az előző évben elért szintet, 3,44-et. A Sameday ismét csökkenést ért el, az érték már 0,85, ami alacsonynak számít, a többihez képest, viszont még jónak számít. A Fan Courier is nagyjából tartotta az előző évben elért szintet.

A négy év alatt, a DPD egy szép növekedést ért el, 2,9-ről indult, majd 3,44-en zárt, ami szép teljesítmény. A Sameday esetében egy stabil csökkenés látható, viszont ez továbbra is jónak számít. Mivel az eszközök forgási sebessége 1 és 2 között van, az azt jelzi, hogy a vállalat minden egyes befektetett egységnyi eszköz után évente 1-2 egységnyi árbevételt generál a vállalat.

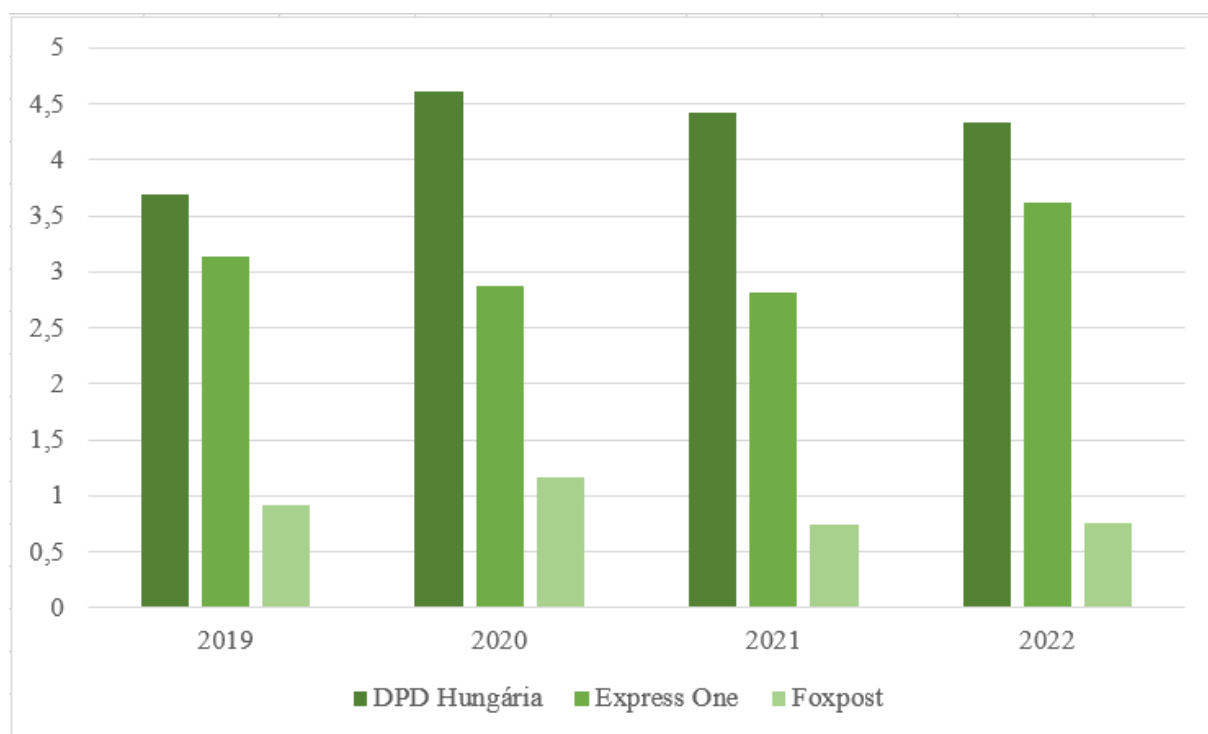

18. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat eszközeinek forgási sebességi mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

Elvégeztem az elemzést a magyarországi vállalatokra is, lásd 19. Ábra. Az első év, amit vizsgáltam, az a 2019-es év volt. Az első vállalat a DPD Hungária volt, aminek az értéke 3,7 volt, ami nagyon magasnak számít. A következő vállalat az Express One, aminek szintén magas, 3,14-es az értéke. A Foxpost értéke a másik két vállalatéhoz képest alacsony, 0,92. A következő évben az a DPD Hungária kimagasló értéket produkált, 4,62-t. Az Express One esetében csökkenés történt, viszont nem nagymértékű, mindössze 2,9-re csökkent az érték. A Foxpost esetében viszont növekedés látható, 1,17 az érték. A 2021-es évre csökkent a DPD Hungária értéke, viszont bőven 4 fölé az érték továbbra is. Minimális csökkenés látható az Express Onenál is, viszont a Foxpostnál jelentősebb a csökkenés. Az előző évi 1,17-hez képest 0,74-re csökkent. Az utolsó évre, azaz 2022-re a DPD Hungária értéke ismét csökkent, viszont nem sokat, mindössze két tizednyit, viszont az Express One látványosat növekedett, átlépte a 3,5-ös értéket.

A négy év alatt, amit vizsgáltam, a DPD Hungária is és az Express One is nagyon magas értékekkel rendelkezett, 3 és 4,5 közötti értékekkel, tehát a vállalat minden egyes befektetett egységnyi eszköz után évente 3-4 egységnyi árbevételt generál a vállalat. A Foxpost ezek mellett kisebb számokat produkált, nagyjából 1 körül, viszont az sem elhanyagolható.

19. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat eszközeinek forgási sebességi mutatójának alakulása 2019-2022

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozások beszámolójának adatai alapján

Korábban megállapítottam, hogy 4 vállalat esetén (Sameday, Fan Courier, DPD Hungária, Express One) a ROA alakulása volt erősebb hatással a ROE értékére ezért ezen vállalatoknál megnéztem, hogy a ROA-n belül mely tényező játszott leginkább szerepet. A következő táblázatban zöld színnel jelöltem a befolyásoló tényezőt. Látható, hogy a Sameday és a DPD Hungária esetén az árbevétel arányos jövedelmezőség volt leginkább hatással a ROA és végső soron a ROA alakulására míg a Fan Courier és az Express One esetén az árbevétel arányos jövedelmezőség és az eszközök forgási sebességének együttes hatása játszott közre.

	ROA értékének jellemzője	Árbevétel arányos jövedelmezőség	Eszközök forgási sebessége
Sameday	jelentős kiugrás majd csökkenés	jelentős kiugrás majd csökkenés	csökkenés
Fan Courier	növekedés majd csökkenés	növekedés majd csökkenés	növekedés majd csökkenés
DPD Hungária	növekvő	növekedés	növekedés majd csökkenés
Express One	növekvő	növekedés majd csökkenés	csökkenés majd növekedés

20. Ábra: A négy vállalat esetében szerepet játszó tényezők

Forrás: Saját szerkesztés az előzőleg elvégzett elemzések fényében

Összehasonlításként a két ország cégeit, a magyarországi cégek nagyobb értékeket produkáltak, viszont a romániai cégeké is nagyon magas. Tehát mind a két országban

eredményesek a vállalatok, viszont amint már mondtam, a magyarországi vállalatok véleményem szerint biztonságosabbak, sokkal stabilabbak, hiába nem mutatnak olykor olyan magas számokat a mutatók, mint a romániai cégek esetében.

6. Következtetések és javaslatok

A vállalatok közül, amelyeket vizsgálat alá vontam, egyedül a Foxpostnak voltak negatív mutatói, a többinek mind pozitív értékű mutatói voltak, sőt, átlagos jónak mondható értékek, néhány esetben pedig magas vagy nagyon magas értékek. Mindegyik vállalat jól reagálta le a járvánnyal járó korlátozásokat, tartani tudta a lépést a megnövekedett kereslettel, ez látszik is, hiszen évről-évre csak növekedtek a vállalatok mutatói, tehát folyamatosan fejlődtek, alkalmazkodtak. Pénzügyi szempontból profitábilisak maradtak az időszak alatt, és ez mellett még az eszközeiket is bővítették. A magyarországi cégek alacsonyabb értékekkel ugyan, de folyamatosan növekvő tendenciával vészelték át a járvány időszakát. A romániai cégekre inkább egy nagy kiugrás volt jellemző, az első két évben minden cég mutatói növekedtek, egyes esetekben hatalmas kiugró értékek voltak. A romániai cégekre inkább az volt jellemző, hogy hirtelen növekedni kezdtek, majd ahogy érték el a 2022-es évet, úgy csökkenni kezdtek a mutató számaik. Viszont minden csökkenés ellenére, magas értékekkel rendelkeztek a romániai vállalatok, ők is sikeresen lereagálták a járvány időszakát, szépen alkalmazkodtak a megszorításokhoz és tartották a lépést a megnövekedett kereslettel.

7. Összefoglalás

A vizsgálatomnak az elsődleges célja az volt, hogy egy jól átlátható képet kapjak arról, hogy az általam választott romániai és magyarországi cégek hogyan reagáltak a Covid-19 járványra. Mennyire voltak képesek alkalmazkodni a helyzetnek, hogyan állták meg helyüket a megszorítások ellenére, mennyire voltak képesek kiszolgálni a megnőtt keresletet, valamint igényeket.

A vállalatokat elsőként a működésük országa szerinti bontásban vizsgáltam, azonban a két ország viszonylatában nem tapasztaltam jelentős eltérést, azonban fontos, hogy a magyarországi adatok kevésbé kiugróak voltak az évek között, mint a romániai adatok. Ebből arra következtethetünk, hogy a romániai piac erősebben reagált a Covid járvány gazdasági hatásaira.

A hat vállalkozás DuPont elemzése által megállapítottam, hogy az egyes vállalkozások sajáttőke-arányos nyereségének 2019-2022 közti időszaki alakulásában mely pénzügyi tényezők játszottak szerepet. Meglepő, de a 6 vállalatot 2-2 vállalatunként 3 csoportba tudtam sorolni. A romániai DPD és a magyarországi Foxpost esetén a ROE értékének alakulását leginkább a vállalkozások tőkeáttételének változása, a romániai Sameday és a DPD Hungária esetén az árbevétel arányos jövedelmezőség, a romániai Fan Courier és a magyarországi Express One esetén pedig a ROA értékének változása leginkább a sajáttőke-arányos nyereség alakulását a vizsgált négy év viszonylatában. Az eredményeimet az alábbi táblázatban foglaltam össze.

	ROE értékének jellemzője	Leginkább befolyásolta
DPD	növekvő	Tőkeáttétel jelentősen csökkent
Sameday	jelentős kiugrás majd csökkenés	Árbevétel arányos jövedelmezőség alakulása
Fan Courier	lassulva növekvő	ROA értékének (mindkét tényezőjének) alakulása
DPD		
Hungária	növekvő	Árbevétel arányos jövedelmezőség növekedése
Express One	növekvő	ROA értékének (mindkét tényezőjének) alakulása
Foxpost	erősen negatív	Tőkeáttétel alakulása

21. Ábra: Az elemzett hat vállalat ROE értékének változása, és az ezt befolyásoló tényező

Forrás: Saját szerkesztés, az elvégzett elemzések alapján

A ROE mutató esetében, a romániai cégeknél az érték 20% és 120% közötti, viszont ezt a kimagasló érték a Samedaynél volt látható, viszont mindössze két évig volt képes tartani,

utána egy hatalmas esést követően az érték 10% körüli lett, majd onnan kezdett növekedni. A magyarországi cégeknél nincsenek ilyen kimagasló értékek, 20% és 50% közöttiek, viszont ezt stabilan képesek voltak tartani az évek folyamán sőt, még ez az érték növekedett évről-évre. Úgy kell értelmezni ezeket az arányokat, hogy például ha a 2019-es évben az adott cégnek 110% volt a ROE értéke, akkor a vállalat minden befektetett egységnyi tőkére 1,1 egységnyi nyereséget termel. Mivel ez a Foxposton kívül a többi vállalatnál 20% vagy több, mint 20%, ezért a vállalatok azt lehet elmondani, hogy jól használják a befektetők tőkéjét.

A ROA mutató esetében mind a romániai cégek, mind a magyarországi cégek nagyjából 15% és 40% közötti értékekkel bírnak. Ebben az esetben is, mint a ROE mutató esetében, a Sameday egy kiugró értéket mutat, pontosan az első két évben, viszont a harmadik évre megint csak zuhant ez az érték, és majd a 2022-es évre növekedni kezd. A magyarországi cégeknél nincs ekkora méretű kiugró érték, alacsonyabb ez az érték, viszont folyamatosan növekedik az érték, évről-évre. A Foxpost esetében itt is, mint a ROE mutató esetében, negatív érték van. Minden cég esetében az ilyen magas ROA gyakran erős növekedési potenciált is jelezhet, mivel a vállalat képes nagyobb mértékben újra befektetni a nyereséget.

A vagyon multiplikátor az mondhatni ellentétesen működik az előző két mutatóval, tehát ebben az esetben nem a magas érték a jó, hanem pont hogy az alacsony. A magyarországi vállalatok közül a DPD Hungária volt képes nagyon alacsonyan tartania ezt a szintet, mind a négy év alatt, amire végeztem az elemzést. A vagyon multiplikátor megmutatja, hogy milyen mértékben használja a vállalat az adósságot. Minél alacsonyabb az érték, annál inkább a saját tőkéjét használja a cég, és minél magasabb, annál inkább használ és vesz fel hitelt. Ez a mutató a Foxpost esetében volt a legmagasabb, ugyanis a vállalat 2021-ben átlépte a 6-os értéket, ami kiemelkedően magasnak számít, ez azt jelenti, hogy a vállalat nagy mértékben az adósságot használja arra, hogy a kiadásait finanszírozza. Romániában a DPD értéke volt magas az első vizsgált évben, viszont ezt képes volt csökkentenie 2022-re. A többi vállalat nagyjából alacsony szinten tartotta, 2 alatt ezt az értéket.

Az árbevételarányos jövedelmezőségi mutató esetében a romániai cégek közül a Samedaynek volt kimagasló értéke, 2020-ban, elérte az 50%-ot is. Ez a mutató azt mutatja meg, hogy mekkora hányad marad meg nyereségként, mindenféle adózás után. A romániai cégek esetében ez a mutató 10% és 20% közötti értékeket mutatott, viszont hosszú távon csökkenni kezdtek az értékek, ahogy kezdtük elérni a 2022-es évet. Első két évben nőtt az érték mind a három cég esetében, a utolsó két vizsgált évre pedig csökkentek az értékek. A magyarországi cégek esetében ez az érték jóval alacsonyabb, nagyjából 5% és 10% közötti, viszont évről-évre

növekedést értek el. A Foxpost ennél a mutatónál is negatív értéket ért el. Összességében azt lehet mondani, hogy ami 10% körüli, vagy fölötte van, az már jó értéknek minősül az árbevételarányos jövedelmezőségi mutató esetében.

Az eszközök forgási sebessége mutatónál a magyarországi cégeknél voltak a magasabb értékek. A romániai cégek esetében ez az érték 1 és 3,5 közötti, a magyarországi cégek esetében pedig 1 és 4,5 közöttiek. A mutató azt mutatja meg, hogy az eszközök értéke hányszor térül meg az árbevételben. A romániai DPD esetében a 2019-es érték erre a mutatóra 2,91, ami azt jelenti, hogy a vállalat eszközeinek az értéke majdnem háromszorosán térül meg az árbevételben. A magyarországi és romániai DPD szintén növekedő értéket értek el az évek folyamán, A Sameday csökkenő értéket ért el, a Fan Courier nagyjából szinten tartotta ezt. Az Express One értéke is magas, 2,5 és 3 között mozgott a négy év alatt, ezzel ellentétben a Foxpost értéke nagyon alacsony, 1 alatti.

8. Irodalomjegyzék

8.1. Felhasznált irodalom

1. Chikán A. (2008): Vállalatgazdaságtan. Aula Kiadó, Budapest
2. Bernhardsen (2001): A model of bankruptcy prediction. Financial Analysis and Structure Department. Research Department. Norges Bank.
3. Kresalek P.; Pucsek J. (2012): Példatár és feladatgyűjtemény a vállalkozások tevékenységének komplex elemzéséhez. Perfekt Zrt. Kiadó, Budapest
4. Siklósi Á.; Veress A. (2014): Könyvvezetés és beszámolóképzés. Saldo Kiadó
5. Virág M.; Kristóf T.; Fiáth A.; Varsányi J. (2013): Pénzügyi elemzés, csődelőrejelzés, válságkezelés. Kossuth Kiadó, Budapest
6. Paár Dávid, Ambrus Rita Anna, Szóka Károly (2021) – Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Soproni Egyetem Kiadó, Sopron.

8.2. Internetes források

1. A DPD Hungária Kft. éves beszámoló 2017-2022
2. Az Express One Kft. éves beszámoló 2017-2022
3. A Foxpost Kft. éves beszámoló 2017-2022
4. A DPD Romania éves beszámoló 2018-2022
5. A Sameday éves beszámoló 2018-2022
6. A Fan Courier éves beszámoló 2018-2022
7. DPD Hungária (2024): DPD Hungária - Rólunk; letöltés helye: <https://www.dpd.com/hu/hu/rolunk/>; letöltés ideje: 2024.05.25.
8. Foxpost (2024): Foxpost - Rólunk; letöltés helye: <https://foxpost.hu/foxpostrol>; letöltés ideje: 2024.05.25.
9. Express One (2024): Express One - Rólunk; letöltés helye: <https://expressone.hu/rolunk/>; letöltés ideje: 2024.05.25.
10. DPD Romania (2024): DPD Romania; letöltés helye: <https://www.dpd.com/ro/ro/compania-dpd/responsabilitate/>; letöltés ideje: 2024.05.25.
11. Sameday (2024): Sameday - Rólunk; letöltés helye: <https://sameday.hu/rolunk/>; letöltés ideje: 2024.05.25.
12. Fan Courier (2024): Fan Courier - Rólunk; letöltés helye: <https://www.fancourier.ro/despre-fan/>; letöltés ideje: 2024.05.25.

13. Hulló kés és bikacspada a tőzsdén, most jön a neheze. Letöltés helye: https://index.hu/gazdasag/2020/03/17/hullo_kes_es_bikacspada_a_tozsden_most_jon_a_neheze/ Letöltés ideje: 2024.04.12.
14. A koronavírus 5 legsúlyosabb gazdasági hatása magyarországon és Európában. Letöltés helye: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200323/ez-a-koronavirus-5-legsulyosabb-gazdasagi-hatasa-magyarorszagon-es-europaban-421110> Letöltés ideje: 2024.04.12.
15. ROE mutató kiszámítása és értelmezése. Letöltés helye: <https://hold.hu/lexikon/roe-mutato-kiszamitasa-ertelmezese-roa/> Letöltés ideje: 2024.04.12.
16. ROA eszközarányos jövedelem. Letöltés helye: <https://hold.hu/lexikon/roa-return-on-assets-eszkozaranyos-jovedelem/> Letöltés ideje: 2024.04.12.
17. Legnagyobb futárcégek Magyarországon, ők versenyeznek. Letöltés helye: <https://media1.hu/2020/08/13/legnagyobb-futarcegek-magyarorszagon-ok-versenyeznek/> Letöltés ideje: 2024.04.12.
18. Futárszolgálatok. Letöltés helye: <https://boxy.hu/blog/futarszolgalatok> Letöltés ideje: 2024.04.12.
19. Analiza cu datele platformei – termene.ro. Letöltés helye: <https://termene.ro/articole/analiza-cu-datele-platforme-termene-ro-topul-celor-mai-importante-companii-de-coletarie> Letöltés ideje: 2024.04.12.

9. Táblázatok és ábrák jegyzéke

1. Ábra: A romániai cégek rangsora 2022-ben, 11. oldal
2. Ábra: Az öt legnagyobb magyar csomagszállító cég összefoglalója, 12. oldal
3. Ábra: A DPD Hungária mérlege 2017-2022, 13. oldal
4. Ábra: A DPD Hungária eredménykimutatása 2017-2022, 14. oldal
5. Ábra: A DPD Románia mérlege és eredménykimutatása 2018-2022, 15. oldal
6. Ábra: A DPD Hungáriara kiszámolt mutatók, 2019-2022, 15. oldal
7. Ábra: A romániai vállalatokra kiszámolt mutatók összesítve, 2019-2022, 16. oldal
8. Ábra: A magyarországi vállalatokra kiszámolt mutatók összesítve, 2019-2022, 16. oldal
9. Ábra: A DuPont elemzéshez tartozó mutatók és komponensek, 17. oldal
10. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat ROE mutatójának alakulása 2019-2022, 20. oldal
11. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat ROE mutatójának alakulása 2019-2022, 22. oldal
12. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat ROA mutatójának alakulása 2019-2022, 24. oldal
13. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat ROA mutatójának alakulása 2019-2022, 26. oldal
14. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat vagyon multiplikátor mutatójának alakulása 2019-2022, 28. oldal
15. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat vagyon multiplikátor mutatójának alakulása 2019-2022, 30. oldal
16. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat átbevétele arányos jövedelmezőségének mutatójának alakulása 2019-2022, 32. oldal
17. Ábra: A vizsgált három magyarországi vállalat átbevétele arányos jövedelmezőségének mutatójának alakulása 2019-2022, 34. oldal
18. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat eszközeinek forgási sebességi mutatójának alakulása 2019-2022, 36. oldal
19. Ábra: A vizsgált három romániai vállalat eszközeinek forgási sebességi mutatójának alakulása 2019-2022, 37. oldal
20. Ábra: A négy vállalat esetében szerepet játszó tényezők, 37. oldal
21. Ábra: Az elemzett hat vállalat ROE értékének változása, és az ezt befolyásoló tényező, 39. oldal